

EDWARD II

THE GAY KING

jibbe willems naar christopher marlowe
voor char li chung / oostpool
december 2021

DE OUDE EDWARD I
EDWARD II
PRINS EDWARD III
ISABEL
MORTIMER
WARWICK
GAVESTON

EEN VETERAAN
LAKEIEN
BEDIENDES
SOLDATEN
BODES
OMROEPER

People may or may not be threatened by your anger, your hatred, your pride. But love the wrong way, and you will find yourself in great jeopardy.

Roebuck Wright

The French Dispatch

1.

1.1

Schimmige ruimte. Een sterfbed. De oude koning in zijn laatste momenten.

- EDWARD   Vader?
- OUDE EDW   Noem me niet zo.
- EDWARD   Dit zijn de laatste woorden tussen ons.
Kunnen we -
in de schaduw van de dood,
vlak voor de laatste afgrond
waar we allemaal
een voor een
in zullen tuimelen,
tastend graaiend onzeker waar we landen,
onzeker of we elkaar ooit terug zullen zien /
- OUDE EDW   / waar ik heen ga
kom jij nooit binnen.
- EDWARD   Nee.
- OUDE EDW   Voor jouw zonden bestaat geen genade.
- EDWARD   Dan,
als u werkelijk gelooft dat dit
nu
ons laatste samen is /
- OUDE EDW   / goor /
- EDWARD   / zullen we dan proberen.
- OUDE EDW   Ik kots op jou.
- EDWARD   zullen we dan proberen
majesteit
vader
papa
onze laatste woorden
ons afscheid
zacht te laten zijn?
- OUDE EDW   Zacht.
- EDWARD   Ik hou van u.
- OUDE EDW   Niet waar.
- EDWARD   Ik heb hartstochtelijk graag
van u willen houden.

OUDE EDW   Egh.

EDWARD   Nog hartstochtelijker
wenste ik uw liefde.

OUDE EDW   Hoe kan een koning houden van een beest.

EDWARD   Ons hele leven is al strijd geweest,
dit is onze laatste kans op vrede.

OUDE EDW   Het leven is oorlog.
Jouw soort /

EDWARD   / mijn soort /

OUDE EDW   / is zwak,
jullie verwarren vrede
met overgave,
geboren om te bukken en te knielen.

EDWARD   Ik zie geen schande in overgave.

OUDE EDW   En zo stel jij je eigen belang
altijd boven /

EDWARD   het landsbelang, ja papa,
je hebt het me vaak genoeg gezegd.

OUDE EDW   Was ik wijs geweest
dan had ik jou nog voor je eerste adem
dit leven uit gedrukt,
de vrucht die jou voort heeft gewoekerd
uit de teef die je geworpen heeft gerukt;
had ik de placenta opgekweekt,
er was meer man dan jij uit voortgekomen.

                  Ga weg.

EDWARD   U jaagt mij met uw laatste adem weg.

OUDE EDW   Weg.
Weg.
Weg!

De oude Edward sterft.

Stilte.

Een lakei opent een deur. Isabel op.

EDWARD   De koning is dood.

ISABEL   Het spijt me.

Ze loopt naar hem toe. Om hem vast te pakken? Door de afwerende reactie van Edward stopt ze.

EDWARD   Mij niet.

ISABEL   Nee.

EDWARD   De koning is dood.

Korte stilte.

Niet vanuit triomf of blijdschap, maar vanuit ongemak, rouw, verdriet en woede roept Edward:

EDWARD   Leve de koning.

Korte stilte.

EDWARD   Leve de koning!

Korte stilte.

EDWARD   LEVE DE KONING!

1.2

Omslag. Van schemer naar licht, de dode koning is weg, Isabel en de edelen juichen Edward toe in deze kroning van de nieuwe koning. Naast Isabel komen Mortimer, Warwick en een lakei. Edward heeft zich ook herpakt, het korte moment van verwarrende rouw om een man die hem haatte is voorbij, nu openen de mogelijkheden van een nieuwe tijd zich voor Edward, die hier door een lakei de kroon wordt opgezet.

LAKEI   Zijne majesteit Edward de Tweede, bij der gratiën Gods, Koning van Engeland, Heer van Ierland, Prins van Wales, Hertog van Aquitanië, Beschermheer van het Noorden en Verdediger van het Ware Geloof.

ALLEN (-EDW)   Leve de koning!

EDWARD   Leve de nieuwe tijd /

MORTIMER   *terzijde*
Buh

EDWARD   / die er een van voorspoed, liefde en geluk zal zijn.

ISABEL   En hoop, vergeet de hoop niet.

WARWICK   Uw vader was een groot man.

EDWARD   Hij laat een grote schaduw achter.

MORTIMER   U zult zijn nagedachtenis
zonder twijfel tot eer pogen te strekken.

EDWARD   Vandaag is een goede dag.

WARWICK   Leve de koning!

EDWARD   Trek de gordijnen weg, zet de ramen open,
laat licht en lucht de rotting die hier hangt verdrijven,
blaas nieuwe adem in dit huis!

WARWICK   Leve de koning!

EDWARD   Het ruikt hier nog naar de ontlasting
die de tiran bij zijn verscheiden scheidt,
halfverteerde bloedworst speenvarken zuiglam
die uit zijn aarsgat gleed in roze schuim.
Een passende dood voor dit vaderbeest;

MORTIMER   / Is dit nodig? /

EDWARD   te verzuipen in dysenterische bloedbuikloop,
een ongemak dat hem naar ik hoop
tot in de eeuwigheid zal achtervolgen.

ISABEL   Lieverd...

EDWARD   Sorry, sorry! Wat zit ik mijn vreugde te bezoedelen
met gedachten aan deze onman,

mijn excuses, we moeten vrolijk zijn!
Los! Los! Ik schud het van me af.

WARWICK Leve de koning!

EDWARD Dit koninkrijk stapt nu
uit de schaduw van de strijd
en gaat een tijd van vrede tegemoet.

MORTIMER Een mooi voornemen, majesteit, maar hoe /

EDWARD / Door de wapens neer te leggen,
door de vijand niet langer te wurgen,
maar door hem te omhelzen.

MORTIMER Aha.

EDWARD Wij sturen de dood naar huis
en nodigen de liefde uit,
de deuren gaan van het slot,
wij zullen de oude wonden,
die mijn vader heeft geslagen,
verbinden. Niet langer hangt
de lucht vol donderwolken,
storm maakt plaats voor regenbogen

MORTIMER Maar /

ISABEL / Mortimer. Laat de koning eerst
zijn visie voor de toekomst vormen,
de praktische bezwaren zijn voor later.

MORTIMER Natuurlijk, mijn koningin.

EDWARD En ook voor mij begint de zon te schijnen.
Ik mag in dit voorjaarsontwaken
jong en mooi en sterk en blakend
het volle licht in stappen
en zonder iemand boven mij
vier ik vanaf nu het leven met mijn dierbaren.

ISABEL Oh Edward.

EDWARD Eindelijk bevrijd uit de duistere kerker
waarin verlangen liefde leven in de kluisters zaten
hef ik de verbanning van mijn
eh
goede
kameraad
ja
mijn goede kameraad Gaveston op.

ISABEL Gaveston?

EDWARD   Ik hef het verbod op onze vriendschap op!

MORTIMER   *terzijde*
Als dat vriendschap heet, heb ik geen vrienden.

EDWARD   Breng hem terug!

MORTIMER   Nee.

EDWARD   Samen zullen wij
zijn terugkeer en mijn kroning vieren.

MORTIMER   Het lichaam van uw vader is nog warm
en uw eerste daad druipt al van schande!

ISABEL   Mortimer, vergeet niet tegen wie je spreekt.

MORTIMER   Ik spreek tegen mijn koning
die ik
uit hoofde van mijn functie
innig lief heb

en die mij
uit eerbied voor de adel
die hem dient
ook lief zou moeten hebben.

EDWARD   Ik heb je lief, Mortimer.

MORTIMER   Zolang je dat /

EDWARD   / wat? /

MORTIMER   / hem /

EDWARD   / ja? /

MORTIMER   / die /

EDWARD   / Gaveston /

MORTIMER   uw
eh
vriendschap betuigt
is er weinig plaats voor ons naast u.

EDWARD   Mijn hart is groot genoeg.

MORTIMER   Schaamt u zich niet?
U bent getrouwd.

ISABEL   Mortimer.

MORTIMER   Vader zelfs.

EDWARD   Wat heeft dat hiermee te maken?

MORTIMER   Wat moet die
die

ISABEL   Mortimer.

MORTIMER   die gore

ISABEL   Mortimer!

MORTIMER   Ik spreek voor meer mannen
dan enkel voor mijzelf,
mannen die eer hoog in hun vaandel hebben
en uw vader bij leven gezworen hebben
dat Gaveston – zijn naam alleen al uitspreken
doet mijn lippen pijn – onze bodem
nimmer meer zou smeuren met zijn voetstap.

Als u hem terughaalt uit ballingschap,
ontbinden wij de legers die onder ons bevel staan,
ons zwaard zal in zijn schede blijven rusten
onze laarzen marcheren niet onder uw vlag.

EDWARD   Goed, heel goed! Dat is precies wat ik vraag!
Oorlog is verleden tijd mijn lieve Mortimer,
in mij klopt geen leeuwenhart,
kom, doe niet zo, ik wil niets liever
dan jou naast mij in deze nieuwe wereld.

MORTIMER   Denkt u toch aan het landsbelang!

EDWARD   Het landsbelang, ja, het oude lied.

MORTIMER   Zolang er vijanden zijn
zal er oorlog zijn,
en dan staat u alleen.

EDWARD   Ik sta niet alleen.

MORTIMER   U denkt toch niet dat Gaveston kan vechten?
Het enige dat hij in week vlees steekt is zijn /

ISABEL   Dat is genoeg.

MORTIMER   Dat was misschien wat grof maar /

ISABEL   Slik je woorden in.

MORTIMER   Ik ben een man ik weiger om te slikken.

Ziet u niet dat achter mij
macht en massa staat?

Manschappen die u
vol walging de rug toekeren
wanneer u Gaveston opnieuw onthaalt.

EDWARD   Waarom?

MORTIMER   Waarom!

EDWARD   Waarom probeert u de koning te beletten
dicht bij zijn vrienden te zijn?

MORTIMER   Warwick, zeg jij eens wat.

WARWICK   Eh...

ISABEL   Het is niet wijs tegen de woorden
van de koning in te gaan.

WARWICK   Dat was ik ook niet van plan.

ISABEL   En u, Mortimer, spreekt tegen de zoon
van de man die tegenspraak als ziekte zag
en deze niet onbehandeld liet,
omdat hij wist dat ongehoorzaamheid
zich een weg vreet door het lijf,
en alleen gestuit kan worden
door onthoofding of ontdarming.

MORTIMER   *tegen Edward*
U dreigt mij met de dood?

EDWARD   Ik?

                 Ik nodig je uit, Mortimer,
heet Gaveston welkom, met mij,
en vier met ons het leven!

MORTIMER   Nooit!

ISABEL   Toom je woede, Mortimer.

MORTIMER   Toom uw echtgenoot,
voor hij heel het land tot vijand makt.

ISABEL   Vanuit dit vuur komt enkel as,
koel af, dat je weer helder denkt.

MORTIMER   Hij daar heeft de kanker in zijn kop!

EDWARD   Die kanker heet ~~liefde~~.

ISABEL   Edward!

MORTIMER   Wat sta ik zinloos woord te spugen,
is het zwaard de laatste taal die hij verstaat?

ISABEL   Ga weg, Mortimer, de vlammen op je tong
ontsteken nog een brand die niet te blussen is.

MORTIMER Voor u, koningin, zal ik dat doen,
al durf ik niet te beloven
dat ik voor u af kan koelen.

ISABEL Wij spreken elkaar later.

Mortimer af, een lakei houdt de deur voor hem open.

EDWARD Die man moet heel snel leren
dat hij voor mij moet buigen,
niet andersom.

WARWICK Vergeeft u hem, majesteit,
uw vader lag dicht tegen zijn hart,
het was zijn verdriet dat sprak.

EDWARD Dan verwacht hij zijn verdriet met woede.

ISABEL Dat doen mannen.
Gun hem tijd.

EDWARD Natuurlijk. Alle tijd.
Ik ben het al vergeten.
Warwick, jij organiseert het kroningsfeest,
dat moet een schitterende dag worden,
een dag waarop wij het leven vieren,
tegen elke prijs. Stel me niet teleur!

WARWICK Majesteit.

Warwick af.

EDWARD En laat Gaveston halen!
Onze eregast. En snel!

Alleen nog Isabel en Edward.

Ongemakkelijk.

ISABEL Mijn koning.

EDWARD Klinkt vreemd nog, toch?

ISABEL En ik jouw koningin.

Isabel af.

EDWARD Hoe kan het nou dat ik, nog geen úr koning,
meer weerstand tref dan heel mijn prinsleven hiervoor?

Gaveston, kom thuis!

1.3

Gaveston onderweg naar het hof.

GAVESTON   Naar huis! Wég uit dat barre bannelingenland
waar ik door niks dan muggen werd bezocht.

Terug naar de beschaving. Al had ik het
riool dat onze landen scheidt zelf over moeten zwemmen,
en blauw van de versmade adem aankomen
op Engels land, ik zou geen tel twijfel kennen

Edward, mij na deze kou weer warmen aan jouw lach,
jij houdt mij weer, na dit verdrinken in de leegte, vast!

Zelfs London-stad, vergaarbak van ongedierte
op twee benen – ik ken weinig menselijke wanhoop
lelijker dan deze mestvaalt, wemelend van rat
zonder vacht, slecht gekleed en arm van geest -
heb ik gemist, de aanblik van dit zwarte gat
waar licht en liefde (als je niet oppast) in verdwijnen,
is balsem voor mijn verbannen ogen, omdat
jij hier woont. Jij. Mijn buitenlijvig hart.

Mijn koning. Ik zal als zuigeling aan je borst liggen,
als lijk aan je voeten, heel mijn leven
in jouw koester, zolang jij koning van mij houdt
mag de wereld mij haten, wat maakt een man
de maan uit wanneer hij in bed ligt met de zon?

Het slijm dat jou omringt, blauwe bloederziekte,
uit incest opgekweekte adelstand, ik zal alleen nog
voor hen buigen om ze mijn aars te laten likken,
maar op mijn knieën ga ik niet, voor niemand
dan voor jou, mijn koning, zoals jij voor mij zal knielen,
en zoals jij, de soeverein, voor mij zal buigen,
niet uit onderworpenheid, maar enkel om de liefde.

In Londen treft Gaveston een bedelende veteraan op een karretje met wielen.

VETERAAN   Mijn heer.

GAVESTON   Hoe dichterbij Londen komt,
hoe lager bij de grond het volk.

VETERAAN   Voor eten kan ik voor u werken.

GAVESTON   Als jij kan werken,
waarom ben je dan arm?

VETERAAN   Verwijt u mij het lot?

GAVESTON   Je zegt het mooi.
Wat kan je?

VETERAAN Ik ben trouw en standvastig,
klaar om te doden en te sterven.

GAVESTON Je bent soldaat.

VETERAAN Tot uw dienst.

GAVESTON Geen heel goede zo te zien.

VETERAAN Ik leef nog.

GAVESTON Dit noem jij leven?

VETERAAN Mijn verschijning is het bewijs
dat ik bereid ben om te lijden.

GAVESTON Heb je het niet gehoord?
Er is een nieuwe koning!
Loopgraven maken plaats voor balzalen,
gifgas voor champagne,
enkel vreugdevuren zorgen
voor verschroeide aarde.

Welkom in de toekomst!

Geen tijd voor de dood,
maar om te dansen!

VETERAAN Hoe kan ik dansen zonder benen?

GAVESTON Iedereen die wil kan dansen,
en wie niet dansen kan, die wil niet.

VETERAAN Ik heb geen talent voor feest.

GAVESTON Dat vind ik jammer voor je, echt.
Een man van de oude wereld ben je,
bang uit het duister naar het licht te treden,
maar als je de geschiedenis van je af kan stropen,
je vechtdrift kan begraven naast je trauma's,
en een glimlach in je kop kan kerven
dan zal je altijd welkom zijn!

Want dat hebben we nodig nu.

VETERAAN Er zal altijd nood zijn aan soldaten.

GAVESTON Ik geef je een hand vol zilver,
kies maar wat je ervoor koopt,
kogels of een mooi kostuum.

VETERAAN Aan mannen die bloed kunnen vergieten.

GAVESTON Jij bent gedoemd tot het verleden.

VETERAAN Al gaat de koning niet op zoek naar oorlog,
de oorlog zal hem vinden.

GAVESTON En ik ben uitverkoren tot de toekomst!

1.4.1

Gaveston komt aan bij Gaveston.

EDWARD Gaveston!

GAVESTON De koning is dood!

EDWARD Leve de koning!

GAVESTON Dus nu moet ik jou koning noemen.

EDWARD Jij mag me noemen zoals je wil.

GAVESTON Jij bent mij even na als eigen leden;
sluit ik mijn ogen, dan ook die van jou,
streel ik mijn armen, dan streel ik jou,
beroer ik mijn borst; jouw borst,
en wrijf ik mijn buik warm dan voel ik jouw gloed,
jouw spieren navel schaamheuvel
stugge kleine krullen waarin mijn vinger
verlangen te verdwalen
grijp ik het vlees waarin een kleine hartslag klopt
dan is dat jouw vlees en mijn gelijk
en als ik samenval in hartenklop en ademteug met jou
verdwijnt de wereld eventjes geheel behalve wij
twee in een – oerknal eindtijd
en dan
wanneer het melksap
dik warm
opwelt uit mijn glans
jouw glans
schrijf ik daarmee jouw naam mijn naam
in plakletters op onze buik
zoals jij heet zo heet ik ook
ik noem je bij mijn eigen naam,
dus wanneer ik jou koning noem,
kroon ik ook mijzelf.

EDWARD Mijn rijk is veel te groot en koud voor een enkel ik alleen,
deel mijn kroon, mijn troon, mijn schoot met mij.

De hoogste macht bevrijdt het hart.

Wij zijn vrij!

GAVESTON Wij zijn vrij.

1.4.2

Groot feest. Edward en Gaveston. Isabel. Warwick. Mortimer ontbreekt. Een of twee lakeien verzorgen eten, drank, vermaak.

WARWICK   Majesteit!

EDWARD   Warwick!
Mijn goede vriend is thuis.

WARWICK   Hm mm.

EDWARD   “Welkom terug.”

WARWICK   Welkom terug.

GAVESTON   Ja ik heb jou ook gemist.

Warwick wendt zich af, houdt zijn glas op naar een lakei, die bijschenkt.

WARWICK   *terzijde*
Alcohol, om te ontsmetten en om te vergeten.

GAVESTON   *tegen Edward*
Erg gelukkig zijn ze niet om mij te zien.

EDWARD   Buh.

GAVESTON   Mortimer heeft zich teruggetrokken in zijn hol?

EDWARD   Al die drek mag samenzweren
tot de etter uit hun koppen pust,
Ik heb wat ik verlangde: jou te zien,
en niet alleen meer in mijn dromen.

Eerder zal de zee verdampen
dan jou weer wegvoeren van mij.

Gaveston! Ik benoem je tot, eh, minister!
Zeg maar waarvan. Cultuur en Oorlog!
Of nee, oorlog schaf ik af, van Vrede dus!
Burggraaf van, eh, worcestersaus /

WARWICK   Saus?

EDWARD   / nee? shire? Ja, Worcestershire,
Worcestershire, Worcestershire,
moet je drie keer achter elkaar zeggen
probeer maar eens en markies, ja!
Van, wat dacht je van Cornwall?

GAVESTON   Beetje moerassig.

EDWARD   Van Man dan, soeverein van Man,
mag ik iedereens aandacht,
hier staat voor u de nieuwe soeverein van Man!

WARWICK   Het eiland?

EDWARD   Van welke Man hij zich maar wenst.

WARWICK   *terzijde*
Niet van deze hoor, dat kan hij vergeten.

GAVESTON   Ik weet niet eens wat een soeverein is.

EDWARD   Dat weet niemand. Maakt het uit.

GAVESTON   Ach, Edward, ik weet te weinig van politiek,
om ook maar een van deze titels waard te zijn.

ISABEL   Hij heeft gelijk, de waarde van deze titels
is veel te groot om zomaar te verspillen aan een, eh

EDWARD   Aan een wat?

WARWICK   Het is politiek niet opportuun wil ze maar zeggen.

EDWARD   Opportuun is weten wanneer je zwijgen moet.

Korte stilte.

EDWARD   Ach ze heeft gewoon gelijk, hij is meer dan loze woorden waard!
Gaveston: neem dan dit; wanneer jij spreekt
is het met mijn tong, wanneer jij beveelt,
is het mijn stem uit jouw mond,
commandeer mijn legers, eis mijn schatkist op,
beveel en heers; mijn naam is de jouwe,

WARWICK   Is dat verstandig?

EDWARD   Je hoeft maar te verlangen en het geschiedt.

ISABEL   Edward?

EDWARD   Stil!

GAVESTON   Ik verlang naar niets meer dan van jou te mogen houden,
liefde is sterker dan macht.

EDWARD   Haha, ja, dat mag, Gaveston,
dat krijg je, het recht, het récht
van mij te mogen houden
en niemand houdt ons meer tegen.

ISABEL   Wat betekent /

EDWARD   / Stil!

Wat verschuil ik mij achter vriendschap,
wollige woorden, een tong in nat cement,
vriendschap? Liefde! Ik hou van jou /

ISABEL   *tegen Edward, die het niet tegen haar heeft*
/ en ik van jou /

EDWARD   / Gaveston, en daarvoor word jij niet meer gestraft,
niet langer verschuilen wij ons in het donker,
beladen met schaamte, misvormingen
in de ogen van mijn vader en andere bange mannen,
laat ze bang zijn, maar ons niet meer, wij niet,
Gaveston, wij hoeven niet meer bang te zijn!

ISABEL   *zacht, tegen Edward, maar eigenlijk tegen niemand*
Stil nou, Edward, iedereen kan het horen...

EDWARD   Feest! Muziek! Champagne!
We dansen. Want er is liefde,
godverdomme, liefde, ja,
liefde, liefde, LIEFDE!

Feest. Champagne. Dansen.

1.5

Mortimer en Warwick onderling.

- MORTIMER   Zijn vader ligt koud ondergronds
                  en dat zwijn is nu al terug gedrekt.
- WARWICK   Het is een bijzondere vriendschap, ja.
- MORTIMER   Vriendschap?
- WARWICK   Nou ja.
- MORTIMER   Eufemismen kunnen de schande niet verdoezelen.

                  Schande van het bloed,
                  schande van het vlees,
                  schande van de geest.

                  Alleen zijn naam al
                  legt een strontsmaak op mijn tong.
- WARWICK   Hij heeft hem soeverein van Man gemaakt.
- MORTIMER   Titels zullen hem niet beschermen.
- WARWICK   Volmacht gegeven over zijn financiën.
- MORTIMER   Zolang zijn borst niet kogelvrij is
                  is die gore wuft niet veilig.
- WARWICK   Ik heb gehoord dat Gaveston zelfs
                  mag regeren uit zijn naam.
- MORTIMER   Wat staan wij hier te praten als twee oude wijven,
                  we moeten onze manschappen bijeen
                  de zwaarden slijpen
                  de granaten in ons arsenaal op scherp!
- WARWICK   Hm hm.
- MORTIMER   Wat nog meer,
                  hoe gaat het daar aan toe?
- WARWICK   Ze buigen diep voor hem,
                  de kont omhoog
                  tot blauwe plekken op het voorhoofd staan,
                  heel het hof daar kruipt en likt de tongen bruin
                  als de koning en zijn 'goede vriend'
                  arm in arm voorbij flaneren.

Mortimer spuugt op de grond. Een lakei poetst het speeksel meteen weg.

- WARWICK   Ze zitten samen op de troon,
                  zelf gezien,
                  Gaveston met zijn hoofd op Edwards schouder,

het vrouwtje naast het wijfje,
de scepter in zijn hand
of het een toverstafje is.

Of een pik.

Hij lacht. De lakeien lachen mee.

MORTIMER Dat is niet grappig.

Warwick en de lakeien stoppen onmiddellijk met lachen.

WARWICK Het is vreselijk.

MORTIMER En iedereen gaat mee in deze travestie?

WARWICK Ieder bijt zijn tong.

MORTIMER Lafaards. Als ze hun weerzin
tot weerstand zouden smeden,
kon ik zonder moeite die parvenu
van de koningstepel rukken en hem,
de warme melk nog in zijn strontbek,
in de poort, aan zijn ballen ophangen,
voor hij dit land naar de kloten helpt.

Wat doet de kerk?

WARWICK Ze zeggen: als het nodig is
neemt god zelf de wapens op.

MORTIMER Lafbekken.

Ze kiezen niet voor niets
het kruis boven het zwaard.

WARWICK Net als Edward, hahaha.

Hij lacht. De lakeien lachen mee.

MORTIMER Dat is niet grappig.

Warwick en de lakeien stoppen onmiddellijk met lachen.

WARWICK Natuurlijk niet.

MORTIMER De koningin!

Isabel komt voorbij, gehaast, gevolgd door een of twee bediendes.

MORTIMER Mevrouw
majesteit
mijn koningin!

ISABEL Laat me.

MORTIMER Waar gaat u naartoe zo heel alleen?

ISABEL   Weg.
Verdwijnen.
Voor het zwarte gat dat in zijn ribkast klopt
mij met ziel en al de schaduwen in slokt.

WARWICK   Wiens kast?

MORTIMER   Wiens gat?

ISABEL   Moet je dat vragen?

MORTIMER   Gaveston.

ISABEL   Die naam alleen te horen
slaat wonden in mijn hart.

Het oog van Edward dwaalt
niet meer naar mij maar
enkel naar –

Ze kokhalst, haar bediende biedt haar een zakdoek aan.

ISABEL   – ik zeg het niet

die naam snoert me de adem af

ik vraag niet veel, een aanraking
terloops in het voorbijgaan,
zijn ademhaling in mijn nek zo
nu en dan zijn armen om mij heen

wat lieve woorden, (nauwelijks gemeend,
ik weet het), in mijn oor gefluisterd -

het gaat om het gebaar al roert zijn vlees niet als ik -

maar nu *hij* er is – ik kokhals,
dichterbij zijn naam hardop kan ik niet komen,
gaat al wat aandacht voor zijn koningin moet zijn
naar hem, die mijn plek naast de troon bezet

het was beter toen hij nog geen koning was -
mij nodig had om zich achter te verstoppen, nu –

wanneer Edward naar me kijkt
kreukelt zijn voorhoofd in een frons,
hij zwijgt, maar zijn zwijgen zegt genoeg,
ik ben teveel, hij heeft zijn –

Ze kokhalst, haar bediende biedt haar een zakdoek aan.

WARWICK   Kalmeer toch alstublieft,
opwinding staat een vrouw zo lelijk.

MORTIMER   Heb vertrouwen, koningin,
en blijf. Wie verdwijnt is hij

die als maagzuur op uw tong ligt,
zijn einde is een kwestie van tijd,
dat zweer ik u, of ik mag sterven.

ISABEL Sterf niet.

MORTIMER Wees gerust, eerder dan mijn dood
verliest de koning nog zijn kroon.

ISABEL Zijn kroon,
maar niet zijn hoofd.

MORTIMER Nou...

ISABEL Hij is de vader van mijn kind.

MORTIMER Ik moet doen wat nodig is om Gaveston /
Isabel kokhalst, haar bediende biedt haar een zakdoek aan

MORTIMER / van Englands bodem af te schrapen.
Al ontketent dat een oorlog.

ISABEL Dan hoeft het niet!
Liever dan een bloedvergiet
dat van mijn liefde niets laat dan een lijk
heb ik zijn warme lijf,
al drukt hij dat 's nachts tegen een ander.

Ik duld het te leven met melancholie,
maar niet, vrees ik, met vol verlies.

MORTIMER U laat me weinig ruimte.

ISABEL Dat spijt me.

MORTIMER U bent alle geweld waard
die er in mij huist, u alleen
verdient een opstand.

ISABEL Dat is
vriendelijk
van u.

WARWICK We moeten ons misschien wat minder
door vrouwgevoelens laten sturen.

MORTIMER Ik laat mij niet /

WARWICK / blinde woede is geen strategie.

MORTIMER Wat stel jij dan voor?

WARWICK De paus staat achter ons,
we hebben kerkelijke zegen
Gaveston te verbannen.

MORTIMER   Kerkelijke zegen.
 Daar zijn de zwartrokken goed in,
 aflaat en zegen,
 maar niets dat ons werkelijk helpt.

WARWICK   Onderschat dat niet, Mortimer.

Als wij een decreet opstellen,
 ondertekend door adel én kerk,
 waarin koning Edward opgeroepen wordt
 zijn tegennatuurlijke neigingen af te zweren
 en de sodomiet Gaveston,
 als schuldige en aanstichter,
 ziektekiem van krankheid ernstiger dan builenpest,
 het land uit te zetten,
 kunnen wij hem,
 met paus en wet achter ons,
 bij weigering dreigen met afzetting.

MORTIMER   Volstrekt legaal?

WARWICK   En met steun van de voltallige adel
 zonder wie Edward is verloren.

De kerk is laf, misschien, maar sluw,
 laat dat in ons voordeel werken.

ISABEL   Een decreet?
 Dat veegt hij met één veto van tafel.

MORTIMER   En in dat geval hebben wij recht op opstand?

WARWICK   Met proportioneel geweld.

MORTIMER   Proportioneel, uiteraard,
 alles voor het landsbelang.

ISABEL   Het vergt moed de wapens op te nemen.

MORTIMER   Een blik op u en ik bruis van moed.

WARWICK   *terzijde*
 Oh, heet dat moed, waar hij van bruist.

ISABEL   Maar Mortimer,
 soms vergt het nog meer moed
 het zwaard te laten rusten.

Probeer, al is het maar voor mij,
 de strijd toch uit de weg te gaan.

MORTIMER   Ik streef naar vrede, Isabel,
 naar het herstel van normen en waarden
 zoals die van onze vaders en onze vaders vaders,
 soms is daar een gevecht voor nodig,

maar ik zal, voor u,
die een heer verdient die ú aanbidt,
een poging wagen met woorden vrede te bereiken.

ISABEL   Meer vraag ik niet.

Isabel en haar bediende maken een lichte buiging en gaan af.

1.6.1

Edward, in bed. Het is vroeg, na het feest. Resten van het feest zijn nog zichtbaar. Edward heeft een kater. Gaveston slaapt nog.

EDWARD   *Oh, heavy is the head that wears the crown.*

Gaveston wordt wakker.

GAVESTON   Hoe laat is het?

EDWARD   Niet.
Ik heb de tijd stilgezet.
Niks meer heb ik nodig.
Dan wij twee
en de gestolde tijd.

Een klop op de deur.

GAVESTON   Ik ben nog niet aangekleed!

Een lakei komt Gaveston aankleden.

Een andere lakei komt op met een kussen met daarop het decreet.

GAVESTON   Wat is dat?

Mortimer en Warwick op.

WARWICK   Een decreet.

MORTIMER   Waarin staat dat de koning /

EDWARD   / ik weet wat er staat.
Dit is niet mijn eerste keer.

MORTIMER   Iedereen heeft ondertekend.

EDWARD   Iedereen?

WARWICK   Die ertoe doet.

GAVESTON   Ik niet.

MORTIMER   Moet hij hierbij zijn?

EDWARD   Dat wil ik, ja.

MORTIMER   Dit gaat om zaken van staat.

GAVESTON   Ja?

MORTIMER   Daarin is voor hem geen plaats.

EDWARD   Voor hem is plaats
waar ik het voor hem maak.

GAVESTON   Vergeet niet wiens wil wet is hier.

WARWICK De koning is verstandig
die man niet uit het oog te verliezen,
nergens is hij veiliger dan hier.

MORTIMER Uit het zicht
is hart eruit.

EDWARD Uw dreigementen getuigen van een slechte smaak.

MORTIMER U moet niet verwachten
dat de wolven nog langer buigen voor de worm.

Mortimer trekt zijn wapen.

MORTIMER Voer de verrader weg.

GAVESTON Ontrouwe hond.

WARWICK Whoo ho hey hey Mortimer,
we hebben geen haast hè.

EDWARD Alsjeblieft, vriend,
ik wil je niet ter dood moeten veroordelen.

WARWICK Hou je aan het plan.

MORTIMER Ik ben trouw aan de troon
het is mijn taak om elk verraad
te vernietigen.

GAVESTON Vernietig dan jezelf.

MORTIMER Het gaat hier om het l /

EDWARD / landsbelang. Ja. We weten het, Mortimer.
Kom, rustig, stop dat wapen weg,
dit is nergens voor nodig.

GAVESTON Je hebt geluk met deze vredesvorst,
jij zou hier liggen stikken in je eigen bloed als ik hier koning was.

MORTIMER Jij koning?
Koning van de vliegen,
van de stront!

GAVESTON Van de stront, ja, daarom moet jij voor mij buigen.

MORTIMER Ik wil dat dat beest verdwijnt.

WARWICK En daarvoor bewandelen we het juiste pad.
Stop dat ding nou weg.
Denk aan wat je Isabel beloofd hebt.

Chagrijnig steekt Mortimer het wapen weg.

EDWARD Met wapens in de troonzaal, knap,
is dit een putsch?

GAVESTON Denk je dat zijn kroon jou beter staat?

EDWARD Ga jij in onze plaats dit land regeren, Mortimer?

MORTIMER U bent mijn koning.

EDWARD Ik zie het.

MORTIMER Zodra u zich weer gedraagt als koning.

GAVESTON Weet jij wat een koning moet doen met samenzweerders?

MORTIMER Dit is geen samenzwering.

EDWARD Ik zou niet willen dat jou iets akeligs overkomt.

MORTIMER Dit is een besluit van uw ministers, uw gelijken waaronder u de eerste bent.

WARWICK Leest u alstublieft het decreet.

EDWARD Wat?
Dit vod?

MORTIMER Unaniem ondertekend.

EDWARD Eerder brandt dit land tot as,
tot geblakerd dodenveld,
dan dat ik Gaveston nogmaals laat verbannen.

MORTIMER De paus zelf heeft ook getekend.

GAVESTON Waar bemoeit die man zich mee?

MORTIMER Als u de kerk als bondgenoot verliest,
dan heeft uw adel wettelijke grond
u af te zetten en een nieuwe man te kronen.

EDWARD Dat durf je niet.

MORTIMER Ik durf alles in het landsbelang.

EDWARD Moet ik in mijn eentje
tegenover Rome
en de gehele adel staan?

MORTIMER Het is eenvoudig,
maak uw hof van smetten vrij
voor het uw hele hof besmet,
en laat uw macht in vrede stralen.

Korte stilte.

EDWARD Wil jij minister zijn?
Eerste minister?
Wat wil Warwick?

Nog een graafschap?
Of Schotland?
Wil je Schotland?

WARWICK Nou...

EDWARD Ik vind het prima,
noem je prijs.

MORTIMER Wij zijn niet om te kopen.

WARWICK Niet?

EDWARD Laat mij één hoekje in de schaduw
waar ik gelukkig mag zijn met hem.

MORTIMER Het spijt me /

GAVESTON / niet /

MORTIMER / het besluit is al genomen.
Het zal worden uitgevoerd.
Op wiens hoofd de kroon ook rust.

EDWARD Goed. Goed. Wacht.

GAVESTON Edward?

MORTIMER Liefst houden we het meeste
bij het oude, het landsbelang
is het meest gebaat bij rust.

EDWARD Het landsbelang!

MORTIMER Dat is ook uw belang, of niet?

EDWARD Ja, ja, natuurlijk.

Mortimer geeft de lakei een teken. De lakei reikt Edward schrijfgerei aan. Edward twijfelt.

MORTIMER Wat moet u toch met hem,
die door heel de wereld wordt bespuugd?

EDWARD Omdat hij meer dan heel de wereld van mij houdt!

MORTIMER Het is een man!

EDWARD Ja.

MORTIMER Het is een...

EDWARD Ja.
Zeg het maar.
Hardop.
In mijn gezicht.

MORTIMER U weet wat het is.
En wat u dat maakt.

EDWARD   Wat kan het jou schelen dat ik van hem hou?
MORTIMER   Een man hoort niet van een man te houden.
EDWARD   Ik hou van jou.
MORTIMER   Niet zo.
EDWARD   Mortimer...

Edward neigt naar Mortimer.

MORTIMER   Blijf met je gore poten van me af!

Korte stilte.

WARWICK   Majesteit.

GAVESTON   Kleine geesten, bange harten.

WARWICK   Dit is voorbij zodra u tekent.

EDWARD   Jullie noemen jezelf edel?

MORTIMER   Van geboorte.

EDWARD   Dan zou je medelijden moeten tonen.

MORTIMER   U zou schaamte moeten tonen.

EDWARD   Omdat ik lief heb?

MORTIMER   Om wie u lief heeft.
                  Om wát u lief heeft.
                  Als u een bakker was
                  of boer
                  of wat dan ook
                  zonder bescherming van de kroon
                  dan hing u al.

En terecht.

EDWARD   Ik ben
                  net als jij
                  een mens.

MORTIMER   Net als ik?
                  In niets zijn wij gelijk.
                  Ik ben normaal en u

EDWARD   Ja wat ben ik?

Korte stilte.

WARWICK   Teken toch.

GAVESTON   Nee.

De lakei biedt het schrijfgerei nogmaals aan.

MORTIMER Een milde straf.
EDWARD Ik kan het niet.
GAVESTON Doe het niet.
EDWARD Ik wil het niet.
MORTIMER Hij sleurt u in zijn val de diepte in.
GAVESTON Een vrije val, Edward,
zolang we niet neerkomen
zullen we vliegen.
MORTIMER Teken.
EDWARD Hou alsjeblieft – ! Als is het maar voor tien seconden – !

Korte stilte. Mortimer zwijgt.

EDWARD Ik teken niet met inkt
maar met mijn tranen.

Edward neemt het schrijfgerei aan van de lakei en tekent.

GAVESTON Edward?

EDWARD Het is gedaan.

De lakei blaast de inkt droog.

EDWARD Doe me een plezier
en hak 'm af,
deze verradershand.

MORTIMER Het is het beste /

EDWARD / ga weg /

MORTIMER voor het /

Edward schreeuwt.

EDWARD LANDBELAAAAAAAAAAAAHHHHNNGGGG!!!

Mortimer knikt, als afscheid, hij en Warwick af.

EDWARD Ik schijt op het landsbelang!

Stilte.

EDWARD Traag slijm de adel, dat zich vadsig in het eigen vet rondwentelt,
en met geen stok tot landsbelang is te bewegen, rent zich
de korte pootjes uit het lijf om mijn liefde uit het land te trappen.

Nog geen adempauze van geluk wordt mij gegund.

En waarom moet ik, koning, knielen voor de kruisdragers? Wat zit
dat bemijterde stuk grauw vanuit Rome met zijn gladde
papententakeltjes te peuren in mijn land, mijn leven!

Uit zijn haatkerken stromen luizenplagen van gerokte spionnen,
geobsedeerd door lichaam en bloed, het speeksel glimt ze op de kin,
terwijl ze van biecht naar biecht springen, het zuignuitje opgericht,
ongrijpbaar als flikkerende schaduwen in opgloeïende schijnheil.

Ik wou dat een liefhebbende god de bliksem sloeg in hun basilieken,
dat de fundamenten van Rome vlam zouden vatten, tot de Heilige Stad
niets meer dan as en het Vaticaan vol verkoolde lijken lag, dat de duivel
het verschil niet zag tussen de vette zwarte rook en de vette zwarte zieltjes.

Ze beweren zelf
- of niet? -
dat god liefde is.

Stilte. Gaveston weet niet wat hij moet doen.

GAVESTON Je hebt me verbannen.

EDWARD Dat is een leugen.

GAVESTON Ik heb het zelf gezien.

EDWARD Maar wat is waár Gaveston?
We zijn omringd door leugens
en de leugenaars die ze vertellen.

GAVESTON Je hebt getekend.

EDWARD Ik? Nee ik niet.
Ze dwongen me.

GAVESTON Wie heeft er zoveel macht over de koning?

EDWARD Jij natuurlijk.
Zeg kniel en ik kniel
zeg buig en ik buig
zeg sterf en ik sterf
voor jou.

GAVESTON Zeg blijf en ik blijf.
Voor jou.

EDWARD Als de paus me in zijn ban doet,
staat het de wereld vrij me af te zetten.

GAVESTON Hecht je waarde aan je kroon?
EDWARD Weinig. Maar verlies ik dat ding,
kan ik jou niet meer beschermen
wanneer de adel je wil wurgen met je eigen ingewand.

Korte stilte.

EDWARD Als ik niet had getekend,
dan had ik ons ter dood veroordeeld.

Korte stilte.

EDWARD Ik kan de hele wereld niet bevechten.

Korte stilte.

EDWARD Ik –

GAVESTON / ja.

Korte stilte.

EDWARD Ik betaal alles wat je nodig hebt.

GAVESTON Geld.

EDWARD Alles wat je nodig hebt.

GAVESTON Ik heb jou nodig.

EDWARD Het zal niet lang duren,
mijn liefde zal niet slijten.

GAVESTON Zo wel mijn hoop.
Achter mijn horizon
ligt niets dan leegte.

EDWARD Elk woord snijdt in mijn vlees,
ja, jij wordt uit je land verbannen
maar ik word van mij zelf gescheiden.

GAVESTON Dit land kan mij niets schelen,
mijn geluk is niet aan grond gebonden
maar aan jou. Jou kan ik niet verlaten.

EDWARD Wie kan een ziel in tweeën scheuren,
verwachten van een hart dat het blijft kloppen
wanneer het de borst is uitgerukt,
wat heb ik aan mijn tong, mijn lippen,
als ik jou er niet meer mee kan kussen.

Maar ik heb geen keus.

Ga naar Ierland,
regeer daar in mijn naam

tot ik hier klaar ben met mijn wraak
en jij naar me terug kan keren.

Neem mijn hart als onderpand,
het klopt alleen voor jou.

GAVESTON Ik laat mijn ziel hier voor je achter.

Gaveston vertrekt.

EDWARD Nee
blijf
je mag niet weg
ik verstop je.

GAVESTON Waar?

EDWARD Ik weet het niet
onder mijn bed

GAVESTON Ze zullen me vinden.

EDWARD In mijn bed.

GAVESTON In stukken scheuren.

EDWARD Alles wat je zegt doet pijn.
Hou me vast en neem
zonder woorden afscheid.

Ze houden elkaar vast. Als Gaveston wil vertrekken, laat Edward niet los.

EDWARD Nee.
Nee.
Nee.
Ik kan dit niet.

GAVESTON Je moet.

EDWARD Ik ga dood als je gaat.

GAVESTON Ik ga dood als ik blijf.

EDWARD Zie je mijn tranen dan niet?

GAVESTON Ik zie ze.
Ik proef ze.
Ik huil ook.

EDWARD Ik doe mijn ogen dicht,
dan zie ik je niet gaan.

GAVESTON In dat beetje tijd dat we nog hebben
kijk ik naar niets anders dan naar jou.

EDWARD Wacht.

Ik loop een eind met je mee.

Edward pakt Gavestons hand.

GAVESTON Hand in hand?

EDWARD Laat ze er wat van zeggen.

Ik wou dat ik je nooit los moest te laten.

GAVESTON Daar is je vrouw.

Isabel op, met haar bediende in haar kielzog.

ISABEL Ga je ergens heen?

EDWARD Bemoei je er niet mee.

ISABEL Ik bemoei me niet.

EDWARD Ga weg, Isabel.

ISABEL Waarheen? Waar hoor ik anders dan bij mijn echtgenoot?

GAVESTON U schijnt het fijn te hebben met Mortimer.

ISABEL Wat?

GAVESTON Geruchten, je hoort wel eens wat, maar de koning zelf weet vast het best wat hij op waarheid schat.

ISABEL Dat is niet eerlijk, Gaveston.

Ze kokhalst, haar bediende biedt haar een zakdoek aan.

ISABEL Het is al erg genoeg dat je de aandacht van mijn man tot de laatste druppel oplikt, moet je mij nu ook de drek in stampen?

GAVESTON Natuurlijk niet, het spijt me, het was niet mijn bedoeling u te kwetsen.

EDWARD Je bent wel vaak bij Mortimer te vinden.

ISABEL Liever was ik bij jou.

EDWARD Wat heb je met hem te bespreken? De verbanning van mijn Gaveston. Wat anders.

ISABEL Nee!

EDWARD Zoek hem op en draai het terug. Maak deze misdaad ongedaan, of ik heb jou nooit meer iets te zeggen.

ISABEL   Dat kan ik niet.
                    Dat weet je.

EDWARD   Prima.
                    Verdwij.
                    Wég.
                    Raak me niet aan.

ISABEL   *tegen Gaveston.*
                    Parasiet.

GAVESTON   Ik?

ISABEL   Jij hebt mijn man van me afgepakt.

GAVESTON   U pakt mijn man van mij af.

EDWARD   Ze is het niet waard.
                    Laat haar in d'r eigen gal gaarkoken.

ISABEL   Waarom zeg je dat?
                    Dit heb ik niet verdiend.
                    Ik ben een goede vrouw.

EDWARD   Je bent een vrouw, ja,
                    maar goed?

ISABEL   Kijk dan.
                    Tranen.
                    Ik huil.
                    Om jou, Edward.
                    Om hoe je op mijn hart stamp.
                    Zie hoe ik van je hou.

EDWARD   Ik zie het.
                    Jouw liefde is verdriet.
                    Jank maar.
                    En blijf janken,
                    tot de dag dat Gaveston terug is.

                    Dit is allemaal jouw schuld.

Edward en Gaveston af.

1.6.2

Een lakei opent een deur. Mortimer komt op. Met Warwick.

MORTIMER   Waarom huilt u?

WARWICK   Een vrouw vragen waarom ze huilt,
is een wolk vragen waarom hij regent.

ISABEL   Ik huil niet.

WARWICK   Natuurlijk niet.

MORTIMER   Om Gaveston?

Ze kokhalst, haar bediende biedt haar een zakdoek aan.

WARWICK   Die is weg.

ISABEL   De koning houdt niet meer van mij.

MORTIMER   Waarom zou u dan nog van hem houden?

ISABEL   Ik sterf nog eerder voor dat stopt.
Zinloos leven zonder liefde.

MORTIMER   Er zijn meer harten die voor u kunnen slaan.

ISABEL   Ja?

MORTIMER   Mannen die voor u zouden willen sterven,
als u het ze toestaat.

ISABEL   Dat is vriendelijk van je, Mortimer.

WARWICK   En wat weet u nou van liefde?

ISABEL   Ja.

cynisch Wat weet ik van liefde.

Ik was dertien toen ik werd ingescheept
met een bruidsjurk in mijn koffer;
een tactisch offer, als zusje van de Franse vorst
was ik bruidsljm tussen twee koningshuizen.

Misselijk van spanning en mijn eerste stonde,
maar ook opgewonden en met zwalpend bloed
verruilde ik de Franse kust voor Engels rotsland.

Ik wist van liefde wat me was verteld,
ik geloofde wat me geleerd was te geloven,
ik geloof het nog steeds. Het gif dat je
een kinderhart indruppelt krijg je er
na eerste bloei ook met geweld niet uit.

Was ik in ons huwelijksbed maar doodgebloed,
had hij me maar gewurgd,

in plaats van me – ik kan niet anders zeggen,
heel voorzichtig – te doorsteken.

MORTIMER Mevrouw...

ISABEL Vreemd hoe pijn bestaat die niet afkerig maakt
maar juist meer hecht.

Ik weet het. Dit lijkt op liefde van de gijzelaar
voor wie haar gijzel neemt. Ik ben niet blind,
ik zie mijn zwakke plek en ook zijn scherpe rand,
maar ik weet ook dat als je liefde wegrukt,
wat die liefde ook mag zijn, onbeholpen, onvolmaakt,
en onverteerbaar, wreed, eenzijdig,
er niets overblijft dan grijze leegte.

Ik leef liever met de pijn dan met de leegte,
want pijn biedt altijd hoop op heling.

Denk ik.

Hoop ik.

Maar wat weet ik van liefde?

WARWICK U bent nog jong.

ISABEL Jong.

WARWICK Uw leven moet nog zowat beginnen.

ISABEL Ja?

Ik was veertien toen ik zwanger werd
en onze zoon baarde, ter wereld bracht
in een golf van lichaamssappen, bloed en drek.

MORTIMER Mevrouw!

WARWICK Haalt u zichzelf toch niet zo omlaag!

ISABEL Weer dacht ik: vreemd, hoe pijn bestaat
die niet afkerig maakt, maar juist meer hecht.

Ik ben vrouw. Moeder. Echtgenote.

Los van wat liefde is, of niet, ik ben niet dom,
ik wist al snel dat door mij zijn bloed niet stuwde,
maar maakt dat een huwelijk ongelukkig?

Ik heb hiervoor gekozen. Dat is een daad van liefde.
Van liefde die lijf en tijd en leeftijd overstijgt.

Maakt het mij uit of hij zijn gat buiten de trouw vindt
in man of vrouw – zolang wij samen een gezin zijn,
samen tegen de wind in varen, is er liefde, ja,

dat mag ik toch liefde noemen? Toen hij nog prins was
en zich in schaduwen moest verbergen, toen ik,
ja ik weet het, zijn schaduw was – maar dat is toch
liefde? Ik was zijn schaduw, haven, muur,
een plek die veilig was, en nu
ik ben afgebroken, een stapel stenen,
de koning denkt geen muur meer nodig te hebben
en ik ben niet veel meer dan puin

ook puin verlangt naar liefde, Mortimer,
naar cement om vaste vorm te houden,
meer nog dan aan hem probeer ik mij
met alles wat ik in me heb, aan mijzelf vast te klampen.

Maar wat weet ik van liefde.

Haal hem terug.

WARWICK Gaveston?

Isabel kokhalst, haar bediende biedt haar een zakdoek aan.

MORTIMER Nooit!

ISABEL Zolang hij leeft en is verbannen
zal Edward op mij spugen.

Hij wil hem terug.

MORTIMER Die komt alleen terug wanneer
zijn schipbreuk geleden lijkt
door de zee ons land op wordt gekotst.

WARWICK Dan nog zal ik met paard en al
zijn blauwgezwollen lijk vertrappen.

MORTIMER Waarom wilt u hem terug?

ISABEL Ik wil hem niet terug!

WARWICK Ze weet niet wat ze wil.

ISABEL Ik weet heel goed wat ik wil.

WARWICK Vrouwen zijn wat wankel van nature.

ISABEL Ik sta rechtop.

WARWICK Geneigd tot hysterie.

ISABEL *rustig*
Ik ben kalm.

WARWICK Praat toch niet zo hard.

ISABEL *rustig*
Ik praat niet hard.

WARWICK Valt geen normaal gesprek mee te beginnen.

MORTIMER Wat wilt u dat ik doe?

ISABEL Ik moet je spreken, maar onder ons,
ik durf mijn woorden nauwelijks hardop.

Mortimer neigt naar Isabel.

WARWICK Wat luister je naar haar?

MORTIMER Zij is mijn koningin.

WARWICK Een vrouw.

MORTIMER Dan nog.

WARWICK Dit gaat het land aan
niet jouw hart.

MORTIMER Ach zwijg!

Isabel fluistert in Mortimers oor.

WARWICK *terzijde*
Jouw hart, ja,
dat tussen de beentjes klopt.

Isabel is klaar met fluisteren.

MORTIMER Nieuw plan.

WARWICK Nee.

MORTIMER Beter plan.

WARWICK Wat is dit voor beleid
dat met elke scheet van koers verandert?

MORTIMER Je weet dat ik van hem walg,
toch is het wijsheid om hem terug te halen.

WARWICK Wat heeft ze je beloofd?

ISABEL Ik heb enkel gesproken over landsbelang.

WARWICK *terzijde*
Ze blaast hem een kus toe en hij draait.

ISABEL Hm?

WARWICK Dat is het enige belang waar het om draait.

ISABEL Ah.

MORTIMER Zolang er hartslag in zijn borstkas klopt,
dreigt er een storm. In Ierland kan Gaveston,
met het geld van de koning,
machtige vrienden kopen. Deze woeker

kankert ongebreideld voort,
buiten ons bereik en uit ons zicht.

WARWICK Hm.

MORTIMER Maar onder ons is hij onder handbereik,
en niemand hier koopt hij tot vriend.
Het zal vrij eenvoudig zijn een bruto te huren
die hem een ponjaard in de lever steekt
en zo onze bodem zuivert van de geslachtsziekte
die zich Gaveston noemt.

WARWICK Waarom zijn we daar niet eerder opgekomen?

MORTIMER Onze innerlijke beschaving zal ons hebben beperkt.

WARWICK Dat zal het zijn.

ISABEL Het is belangrijk om beschaafd te blijven.

WARWICK Voor vrouwen ja,
voor mannen is het soms belangrijk
hun kracht te tonen.

MORTIMER Daarnaast zien wij nu pas hoe schadelijk het virus is,
dat op Franse kust nog tamelijk onschuldig leek
maar nu, eenmaal van de macht geproefd,
in Ierland tot een verraderlijke variant muteert.

WARWICK Een kwestie van volksgezondheid.

MORTIMER Het volk, precies, voor volk en vaderland.

ISABEL Dat is uiteindelijk ook het beste voor de koning.

WARWICK Het volk zal aan onze kant staan.
dat houdt niet van zaken die
de natuurlijke orde uit evenwicht brengen.

MORTIMER Onnatuurlijke elementen dienen te worden vernietigd.

WARWICK Goed dan. We halen hem terug.

ISABEL Om het hogere belang te dienen.

WARWICK Uiteraard.

ISABEL De koningin is jullie eeuwig dankbaar.

WARWICK *terzijde*
En zo zoekt iedereen naar wat
het beste uitkomt voor zichzelf,
dat moet ik ter harte nemen.

ISABEL Wat zeg je, Warwick?

WARWICK Het hogere belang, mijn koningin, daar dacht ik aan.

ISABEL   Mocht Isabel jouw barmhart ooit miskennen,
verban haar dan naar een woestijn. Maar kijk!
Daar komt de koning terug, met natte ogen,
laat mij hem het goede nieuws vertellen,
ik hoop misschien, als boodschapper van het geluk,
in dat geluk te mogen delen.

Mortimer, Warwick af, een lakei opent de deur voor ze.

1.6.3

Edward op.

EDWARD   Hij is weg. Ik vraag me af
                  wat het bloed nog in mijn aders doet
                  nu er geen hart is om het rond te pompen.

Ik sleep me terug naar het zwarte gat.

Om wat?

Waarom zou ik een land willen regeren
dat op mijn Gaveston kotst?

ISABEL   Ik heb troost.

EDWARD   Ik schijt op jouw troost.

ISABEL   Maar ik heb goed nieuws.

EDWARD   Van Mortimer zeker?
                  Hebben jullie weer wat lopen befoezelen?

ISABEL   De verbanning wordt herroepen.

EDWARD   Herroepen?

ISABEL   Hij komt terug.

EDWARD   Ik geloof je niet.

ISABEL   Het is echt waar, liefste,
                  heb ik het goed gedaan,
                  hou je weer van mij?

EDWARD   Je hebt het voor elkaar gekregen,
                  Isabel, ik ben je dankbaar,
                  geld, goud, juwelen?

ISABEL   Nee.

EDWARD   Zeg het en je wordt beloond.

ISABEL   Ik hoef geen spullen,
                  Edward, kijk naar me,
                  je kan toch wel kijken naar je vrouw?

Korte stilte.

ISABEL   Echtgenoot,
                  ik wacht hier op ontferming.

EDWARD   Is dat het enige?

ISABEL   Het enige?
                  Het is alles.

EDWARD   Ik ga
                  Isabel
                  op mijn knieën voor jou.

ISABEL   Nee dat hoeft niet.

EDWARD   Ik hernieuw hier mijn gelofte
                  en blaas ons huwelijk tweede leven in.

ISABEL   Zal het gelukkiger zijn dan ons eerste?

EDWARD   Wat? Ja ja, natuurlijk.

ISABEL   Hou me vast.
                  Een kus.
                  Ik vraag niks anders.

Isabel wacht.

Edward doet niets.

Een lakei opent een deur. Mortimer op, met Warwick.

EDWARD   Daar is Mortimer!

ISABEL   Ja.

EDWARD   Mortimer!
                  Wij zijn het vaak oneens geweest /

MORTIMER   / ik heb altijd respect voor u gehad /

EDWARD   / maar laat me je bedanken.

MORTIMER   Het was niet alleen mijn beslissing,
                  heel de adel staat erachter.

WARWICK   Majesteit.

EDWARD   Waarom?

MORTIMER   Waarom?

EDWARD   Waarom hebben jullie je bedacht?

WARWICK   Eh.

EDWARD   Uit liefde voor mijn kroon
                  of uit angst voor mijn zwaard?

MORTIMER   Het was /

EDWARD   Nou?

Stilte.

ISABEL   Uit medeleven met de koningin.

Edward kijkt Mortimer een tijdje aan.

EDWARD   Juist.

Ongemakkelijke stilte.

EDWARD   Uit medeleven met mijn vrouw.

Ongemakkelijke stilte. Dan een omslag.

EDWARD   Dan kan ik alleen maar dankbaar zijn!
Vrienden!
Jullie kennen je koning.
Liever dan te straffen en met pijn te dreigen
beloon ik het goede met het zoet.

Geweld biedt geen blik over de horizon,
Mortimer, naar de ondergaande zon,
nee, enkel de nacht die erop volgt.

MORTIMER   Jaja.

EDWARD   Warwick!

WARWICK   Mijn heer?

EDWARD   De tiende Graaf van Warwick.

WARWICK   Dat eh, ben ik, ja.

EDWARD   Wil je er een graafschapje bij?

WARWICK   Ehm, hoe bedoe /

EDWARD   Kent? Wessex? Leicester?
Zeg het maar.

WARWICK   Kan dat zomaar?

EDWARD   Mijn wil is wet.
En!
Jij wordt mijn eerste raadsman.

WARWICK   Oh?

EDWARD   En drager van het koninklijk zwaard!

WARWICK   De wat?

EDWARD   Leid mij op het rechte pad
en dwaal ik af
wijs mij dan streng terecht!

WARWICK   Ik ik ik –

EDWARD   Ja?

WARWICK   Ik dank u, heer,
mijn hart stroomt van vreugde over.

EDWARD Heel goed.
En jij, Mortimer.
Hoe schaal je een baron op, hè?

MORTIMER Hm.

EDWARD Rijksmaarschalk, lijkt je dat wat?
Ik weet eerlijk gezegd niet precies
wat dat nou inhoudt, maar wat dondert het?

MORTIMER Rijksmaarschalk.

EDWARD Precies! Voor het landsbelang, hè.

MORTIMER Jawel, majesteit.

EDWARD Word je snel zeeziek?

MORTIMER Zeeziek?

EDWARD Maak ik je admiraal van de koninklijke vloot.

MORTIMER Ik houd ons water vrij
van vreemde smetten, heer.

EDWARD Ja,
was jij de zee maar schoon.
Is dat genoeg?

MORTIMER Ik /

EDWARD Nee natuurlijk is dat niet genoeg!
Generaal!
Drie voor de prijs van één.
Kom maar naar beneden
en sla je slag!

MORTIMER Juist. Ik ben u /

EDWARD Generaal Baron Mortimer!

MORTIMER / ik ben u /

EDWARD Generaal Pardon!

MORTIMER / dankbaar.

EDWARD Dat is de bedoeling ja.

ISABEL De rust is terug, het evenwicht
hersteld tussen de koning
en zijn edelen.

MORTIMER *terzijde*
Een evenwicht is niet te koop.

ISABEL   Nu kan het vrede zijn.
                      In het land.
                      tegen Edward
                      En in ons bed?

EDWARD   *afgeleid* Hm? Ja, Isabel,
                      vrede op aarde,
                      wat een dag, de zon is weer gaan schijnen!

                      Admiraal, stuur ons vlaggenschip naar Ierland
                      en haal Gaveston voor me terug!

                      En Warwick, een grote eer,
                      jij gaat een feest organiseren!

WARWICK   Oh?

EDWARD   De terugkeer van mijn Gaveston
                      verdient een overdonderend feest.

WARWICK   Natuurlijk.

MORTIMER   Overdonderend zal het worden.

EDWARD   Ja, Mortimer, een schitterende dag,
                      een feest waarop wij de liefde vieren,
                      tegen elke prijs. Stel me niet teleur!

WARWICK   Nooit, mijn koning.

EDWARD   Heel goed.
                      Heel goed!
                      Oh wat een heerlijke dag!

Lakei opent de deur. Edward af. Isabel volgt hem. Bediende achter hen aan.

1.7

Warwick en Mortimer.

- WARWICK   Dat ging beter dan ik dacht.
- MORTIMER   Wat?
- WARWICK   Je ziet toch hoe hij ons heeft beloond,
jij generaal, ik eerste raadsman,
alle akelige misverstanden uit de weg
en de koning weer op goede voet met ons.
- MORTIMER   Laat jij je zo snel omkopen?
- WARWICK   Er is geen nood voor opstand meer,
we laten onze wapens rusten.
- MORTIMER   Als we die strontlikker /
- WARWICK   / nou /
- MORTIMER   / terug ons hof in dulden
is er niks veranderd.
- WARWICK   De situatie is veranderd.
- MORTIMER   Alleen als wij dat toestaan.
- WARWICK   De tijden veranderen.
- MORTIMER   Daar verzet ik mij tegen met heel mijn wezen.
- WARWICK   Ja nou ja, wat stelt het eigenlijk voor?
Een stukje speelgoed voor de koning.
- MORTIMER   Ben jij zo snel tevreden?
Is jouw moraal zo snel versleten
als je handjes zijn gevuld?
- WARWICK   Wat wil je nou? Nog meer titels?
Nog meer soldaten om te commanderen?
Hoeveel hoger wil jij stijgen?
- MORTIMER   Principes, Warwick.
- WARWICK   Ach.
- MORTIMER   Wat zijn titels waard
naast die aarsmade.
Hij haalt ons allemaal omlaag!
- WARWICK   Denk aan je bloeddruk Mortimer.
- MORTIMER   Hij graait in de schatkist
tot 'ie een knuist vol splinters heeft
en voor wat? Om die reetridder /

WARWICK / nou ja /

MORTIMER met klatergoud te behangen, het hof vol te steken met verwijfde snuisterijen, en nu, ga jij een feest organiseren waarbij waar een man zomaar - geen zwaard - maar een pik de rug in krijgt gestoken!

WARWICK Dat is toch niet helemaal /

MORTIMER / deze degeneratie van het rijk raakt ons allemaal! Deze ziekte, Warwick, waaraan de koning wenst te lijden, dit virus, veroorzaakt zwakte, lafheid, wie liever een lul dan een dolk vastgrijpt is te slap een land te leiden!

WARWICK Oké ma(ar) /

MORTIMER Terwijl onze troepen wegens wanbetaling op de rand van muiten staan, het volk door misoogst hongert en de randen van ons rijk bloeden omdat vijandelijke volken er steeds een korstje meer af knagen, danst hij met zijn geile Gaveston die ons allemaal uitlacht.

WARWICK Negeer hem.
Edward is ons goed gezind en vergeet niet: hij is onze koning.

MORTIMER En ik dien de kroon.

WARWICK Laat ons dan nu tevreden zijn met wat we hebben.

MORTIMER Maar zolang ik een zwaard draag, een vuist kan maken en een hartslag heb, zal ik niet buigen voor dat flikkerschuim.

WARWICK Zullen we een beetje dimmen, Mortimer, qua taal?

MORTIMER Dimmen! Voor die homo?
Kutnicht? Schijtsnuiver? Kwaklikker? Nekhijger?
Rugtuffer? Darmvisser? Strontstekker? Aarsgraaiër?
Prostaatduiker? Reetkever? Rimridder? Anaalkanibaal?
Aarsgarnaal? Kakstamper? Pikblender? Snuitzuiger?

WARWICK Snuitzuiger?

MORTIMER Dit is nog niet voorbij!

Mortimer boos af, een lakei houdt de deur voor hem open.

2

2.1.1

Het hof van koning Edward.

Edward, Isabel.

EDWARD   Hij heeft schipbreuk geleden
                  en is als wrakhout op de kust geslagen.
                  Laat iemand uitkijken over het water.

ISABEL   Het komt vast goed.

EDWARD   Ik kruisig Mortimer als Gaveston
                  hier niet veilig de haven inloopt.

ISABEL   *in zichzelf*
                  Voor hém zou hij duizend kruisen oprichten,
                  voor arme Isabel geen eentje.

Lakei opent een deur.

EDWARD   Gaveston?

Mortimer op.

EDWARD   Is er nieuws?

MORTIMER   Veel nieuws.

EDWARD   Slecht nieuws?

MORTIMER   Ik vrees van wel.

EDWARD   Oh god.

MORTIMER   De koning van Frankrijk
                  is Normandië binnengevallen.

ISABEL   Ah non, mon frère!

EDWARD   Nee nee nee ik vraag om nieuws
                  belangrijk nieuws! Gaveston!

MORTIMER   Gaveston?
                  Ik spreek over het landsbelang.

EDWARD   Ik ook!

MORTIMER   Ik heb het over oorlog.

EDWARD   Ja nou ja dat komt wel goed.

MORTIMER   De soldaten zijn al weken niet fatsoenlijk betaald.

EDWARD   Betaal ze dan!

MORTIMER   De schatkist...

EDWARD   Man wat kan mij dat allemaal schelen,
                      regel het. Val mij er niet mee lastig.

MORTIMER   Maar...

EDWARD   Ga naar de haven,
                      en als Gaveston nog niet geankerd is
                      ga hem dan zelf de zee uit halen.

MORTIMER   Is dat dan mijn taak?

EDWARD   De koning is duidelijk in zijn bevelen,
                      Mortimer. Weiger jij dienstbevel?

ISABEL   Natuurlijk niet,
                      Mortimer is trouw,
                      of niet?

MORTIMER   Natuurlijk, trouw, jawel.

EDWARD   Je zegt het met een zucht,
                      Mortimer. Ben je moe?
                      Zal ik je ontheffen van je taken.

MORTIMER   Dat zal niet nodig zijn.

2.1.2

Een lakei opent een deur. Gaveston op.

- EDWARD   Eindelijk!

                  tegen Mortimer
                  Daar kom je goed mee weg.

                  tegen Gaveston
                  Ik vreesde dat de diepzee
                  je had verzwolgen.
- ISABEL   *terzijde*
                  Was de zee maar zo genadig.
- GAVESTON   De eerste zee die mij verzwelgt
                  moet nog geschapen worden.
- EDWARD   Kom hier.
- GAVESTON   Mijn bloed begin nu pas weer te stromen.
- MORTIMER   *terzijde*
                  Drie keer raden waarheen.
- EDWARD   Het was koud in Londen,
                  niet vreemd
                  de zon was immers uit de dag verbannen.
- GAVESTON   Hallo Isabel.
- ISABEL   Gaveston.
- GAVESTON   Hallo Mortimer.
- EDWARD   Heet mijn Gaveston welkom.
- MORTIMER   Welkom.
- GAVESTON   Ik geloof je niet.
- MORTIMER   Welkom Gaveston,
                  minister van Cultuur en
                  wat was het? Oorlog?
- EDWARD   Vrede.
- MORTIMER   Graaf van Cornwall.
                  Soeverein van Man.
                  Hertog van Stront.
- GAVESTON   Is dit een welkom of een hinderlaag?
- ISABEL   *tussen haar tanden, tot Mortimer*
                  Is dit moment, denk je, het gunstigst?

EDWARD   Neem je woorden terug,
                  of moet ik ze terug je strot in duwen?

GAVESTON   Raak hem niet aan,
                  wie drek schept met zijn handen
                  raakt de stank nooit kwijt.

MORTIMER   Van drek zal jij wel weten.

GAVESTON   Ik weet wat ik ruik.

MORTIMER   Ruik dit.

Mortimer trekt zijn zwaard.

ISABEL   Mortimer!

EDWARD   Verraad!

GAVESTON   Dus daarom mocht ik terug.

MORTIMER   Het is moeilijk moorden
                  met een zee ertussen ja.

GAVESTON   Eens en altijd schorpioen;
                  de aard van het beest
                  is dat hij steekt.

Mortimer haalt uit. Hij verwondt Gaveston. Een lakei wil het bloed weg poetsen.

EDWARD   Gaveston!

GAVESTON   Het is maar een schram.

ISABEL   Wat doe je.

EDWARD   Verdwij, Mortimer,
                  of ik laat bloed met bloed vergelden.

MORTIMER   Ik laat mij niet weggagen.

EDWARD   Laat je je liever ophangen?
                  Want dat kan.
                  Ik hang je aan de stadspoort
                  snij je buikvlies open
                  en laat je ingewand
                  met stront en al
                  op de kasseien lopen.

ISABEL   Niet zo overhaast, kom,
                  vanuit woede wordt nooit goed beleid gemaakt.

EDWARD   Ik stel een leger samen
                  om elke edelman die mij nog dwars zit
                  het graf in te drijven.

MORTIMER   Dat graf wacht u, niet mij.

ISABEL   Laat uw beider bloed wat koelen,
de hitte slaat in woorden van u af.

EDWARD   Ugh, al dat gepraat over bloed.

GAVESTON   Als hij oorlog wil
dan kan hij oorlog krijgen.

MORTIMER   Oorlog, ja, het zal tijd worden!

ISABEL   Hij wil geen oorlog,
toch, mijn liefste?

EDWARD   Tegen wie heb je het?

ISABEL   Tegen jou!

EDWARD   Ik wil geen oorlog, nee,
rust wil ik, laat mij toch eindelijk
alleen met mijn geliefde.

MORTIMER   Alleen al voor uw wreedheid naar uw koningin
verdient u de hel.

EDWARD   Pak je spullen en verdwijn, Mortimer,
ik verban jóu.

MORTIMER   Dan trekken wij ten strijde.

EDWARD   Dat is hoogverraad.

MORTIMER   De volgende keer zien wij elkaar
door een vizier, in dampende kruitwolken,
jij zal modder bloeden uit je wonden,
en je strontstamper zal ik persoonlijk de adamsappel kraken,
en langs de huig zijn bek uit persen.

Isabel giechelt.

ISABEL   Oh jongens kom dit is toch nergens goed voor,
geef elkaar nu hup de hand
en laat het gif achter de tanden rusten.

EDWARD   Al wens ik vurig de verzoening,
ik zie er nu weinig ruimte voor.

MORTIMER   Pas als het beest getemd is
en zijn huisdier doodgebloed.

GAVESTON   Dat is dus nooit.

MORTIMER   Nooit komt eerder dan je denkt.

Lakei houdt deur open. Mortimer af.

Isabel af. Ze gaat niet achter Mortimer aan, maar het zou kunnen dat Edward dat wel vermoed.

2.2

EDWARD Oh die eeuwige voorspelbare herhaling van haat, jaloezie, verraad!

Lakei opent deur. Warwick op.

EDWARD Krijg ik nooit één seconde rust!

WARWICK Urgente berichten, majesteit, excuses.

EDWARD Goed nieuws, hoop ik?

WARWICK Nou...

EDWARD Het volk loopt zingend in de straten,
vrede en welvaart heerst in het rijk /

WARWICK / dat wil zeggen /

EDWARD / de liefde van de nieuwe koning
straalt als zonnewarmte op zijn volkje af?

WARWICK Het is nogal onrustig aan de grens.

EDWARD Welke?

WARWICK Welke niet?
Vijanden ruiken de interne onrust /

EDWARD / onrust! /

WARWICK / en proberen waar het kan land van ons af te knagen.

We zijn Frankrijk uitgeslagen, Ierse horden schuimen de kustlijn af,
de Schotten hebben elke vrouw in York verkracht en blijven ongestraft.

EDWARD Hoe kan dat?
Ik ben een vredesvorst!
Stuur onmiddellijk diplomaten.

WARWICK De Denen hebben het kanaal in handen.

GAVESTON Schiet de kanonnen op ze leeg.

WARWICK Ze zitten zonder kruit.

GAVESTON Laffe honden, laat ze kielhalen.

EDWARD Kunnen we niet onderhandelen?

WARWICK Uw edelen verlaten stuk voor stuk het hof,
ze nemen, met hun trouw, hun goud en hun soldaten mee.

Uw hof bloedt leeg.

EDWARD Maar jij staat nog aan mijn kant.

WARWICK Hm?

EDWARD Toch, Warwick? Jij bent hier.

WARWICK Ik ben hier.

GAVESTON Waar zou je heen moeten hè?

WARWICK Het volk hongert in de straten,
fluistert, steeds minder voorzichtig, over opstand,
in kroegen zingen ze liedjes over u.

GAVESTON Dus geld om te zuipen hebben ze wel.

WARWICK Bier is goedkoper dan brood.

EDWARD Zolang ze zingen zullen ze niet vechten.

WARWICK Liedjes over hoe uw lijk en dat van Gaveston
door de straten getrokken zullen worden.

EDWARD Opgefokt door Mortimer natuurlijk,
wat kunnen we doen?

GAVESTON Laten we het volk voeden.

EDWARD Ja! Voeden en kleden,
we geven ze wijn en taart en muziek!

WARWICK Dat kan de schatkist zich niet veroorloven.

EDWARD Zijn we arm?

GAVESTON Wie rijkdom meet in geld die is het armst van geest.

WARWICK Met mooie woorden koop je geen vrede.

GAVESTON Verhoog de belastingen!

WARWICK Zal u daar het volk mee paaien?

EDWARD Het volk houdt van mij.

WARWICK Majesteit, weet dat wat ik zeg uit een goed hart komt.

EDWARD Altijd.

WARWICK Ik zie dat uw liefde voor Gaveston /

EDWARD / eindelijk iemand die onze liefde ziet! /

WARWICK / de ondergang van dit land wordt.

EDWARD Niet dit weer.

WARWICK U moet hem verbannen.
Of uw kop rolt straks naast de zijne op deze stenen.

EDWARD Jij verklaart jezelf een vijand van mijn Gaveston.

WARWICK Nee nee! Ik zeg dat niet hè!
Dat is gewoon /
dat vang ik op, gefluister,

Mortimer, snapt u,
ik hou dat voor u in de gaten.

EDWARD Mortimer.

WARWICK Die houdt vast aan oude eisen.

EDWARD Jij niet.

WARWICK Ik dien het landsbelang.

EDWARD Het landsbelang?

WARWICK U! U! U bent het landsbelang.

EDWARD Juist.

GAVESTON Laat ons hier weggaan.

EDWARD Weg?

GAVESTON De stad verveelt me.
Niemand gunt ons hier iets.

EDWARD Het enige dat ik wil
is liefhebben,
waarom gunt niemand dat ons?

GAVESTON Laat ons naar zee gaan.

WARWICK Uw post verlaten is misschien niet /

EDWARD naar zee! Ja!

WARWICK Prachtig idee.

EDWARD Weg van dit gerommel in de marge
stijgen wij boven ons verhaal uit.
Wat kan het de meeuwen schelen wie wij zijn,
of de vissen wat wij doen, Warwick,
maak het buitenverblijf gereed.

WARWICK Jawel, majesteit.

Warwick af.

EDWARD Laat de wereld maar lekker draaien,
wij draaien even niet meer mee.

Isabel op, gevolgd door haar bediende.

EDWARD Daar heb je mijn vrouw. Wat denk je?
Aan wiens kant staat zij nu opstand dreigt?

ISABEL Liefste, wat hoor ik
dreigt er oorlog onder ons?

EDWARD   Mortimer ja, eerst bedriegt hij
dan bedreigt hij ons.

GAVESTON   We moeten hem in de Tower gooien.

EDWARD   Ja!

GAVESTON   Vind je niet, Isabel?

ISABEL   Jawel...

EDWARD   Maar?

ISABEL   Het volk zal hem nog voor het donker uit zijn kerker breken.

EDWARD   Is hij zo populair?

ISABEL   Het volk houdt van hem.

EDWARD   Het volk.

ISABEL   Het volk.

EDWARD   Meer dan van mij?

ISABEL   ...

GAVESTON   Laat hem discreet verdwijnen.

EDWARD   Ja, ja, dat ze allemaal discreet verdwenen,
gewurgd, vergiftigd, met een smalle dolk doorstoken,
bah, wat is dit, ik wil die drab niet in mijn gedachten,
laat ze elkaar vermoorden, als ze maar
uit mijn hoofd verdwijnen, weg weg smerige zoi!

                    Wij ook. Weg. Weg! Naar zee!

ISABEL   Naar zee?
Wat een goed idee!
De frisse lucht zal ons goed doen.

EDWARD   Ons?

ISABEL   Ik ga meteen mijn spullen pakken.

Isabel en bediende af.

GAVESTON   Moet zij mee?

EDWARD   Waarom laten ze ons niet allemaal gewoon met rust.

GAVESTON   Onze tijd komt nog wel.

EDWARD   Wanneer dan. Wanneer mogen wij zijn?
Over honderd jaar? Over duizend jaar?
Geloof jij in een toekomst waarin wij
geen angst oproepen, geen walging geen /

GAVESTON   Natuurlijk.

EDWARD Ik weet niet of je naïef of moedig bent.

GAVESTON Ik ben verliefd. Dus allebei.

EDWARD Zelfs als de wereld met al haar legers tegenover ons ten strijde trekt.

GAVESTON Laat ze zich verzamelen tot de tanden toe bewapend, laat ze ons belegeren!

EDWARD Ja?

GAVESTON Wij verschansen ons in ons liefdesfort, de wereld buiten mag verbrokkelen tot geweld, zolang wij samen zijn is er niets aan de hand.

EDWARD Ik ben bang.

GAVESTON Geloof.

EDWARD Ja?

GAVESTON Geloof in de liefde, zoals ik, omdat ik die voel als ik bij jou ben.
Geloof in de toekomst, zoals ik, omdat ik die zie als ik met jou naar de horizon kijk.
Geloof in ons, zoals ik, omdat niks ons breekt als wij samen zijn.

Angst? Walging? Ongedierte, die vreten elkaar op, het geweld vernietigt zichzelf en boze bange mannetjes, hoeveel schade ze ook toe kunnen brengen, zullen uiteindelijk zichzelf verwoesten, omdat de woede zich uiteindelijk, altijd, tegen zichzelf keert.

Uiteindelijk winnen wij, Edward. misschien over honderd jaar, of laat het duizend zijn, maar wij winnen, omdat de liefde moet overwinnen.

Want, als de liefde dat niet doet, wat is die toekomst dan nog waard?

EDWARD Laat die toekomst dan maar komen.

GAVESTON Ik ben er klaar voor.

Van achter klinkt Isabel.

ISABEL

achter

Ik ben er klaar voor hoor!

Naar zee!

2.3

Bij de samenzweeiders. Warwick en Mortimer.

- WARWICK Ze zijn naar het buitengoed aan zee vertrokken,
de koning en zijn speelgoed,
zonder versterking, met weinig trouwe wachten,
ik weet waar de zwakke plekken zijn.
- MORTIMER Laat de koning dan zo makkelijk zijn schild zakken?
- WARWICK Makkelijker nog dan zijn broek.
- MORTIMER Dan is het tijd voor ons om op te rukken.
- WARWICK Wacht, laat ons wel proberen
de koning in leven te houden.
- MORTIMER Ach ja, laat ons dat proberen.
- WARWICK Ik meen het Mortimer,
doe met Gaveston wat je wil,
ruk hem de endeldarm uit,
maar spaar de koning.
- MORTIMER Aan wiens kant sta jij eigenlijk?
- WARWICK Aan de kant van het hogere belang.
- MORTIMER En dat is het landsbelang?
- WARWICK Natuurlijk.
- MORTIMER Juist.
- WARWICK Dat is op de lange duur het verstandigst
en geeft het minst gedoe.
- MORTIMER En het landsbelang is...?
- WARWICK Dat is wat het duurzaamst blijkt.
Maar goed, ik kan de toekomst niet voorspellen hè?
Ik kan me d'r alleen een beetje in bewegen.
- Spaar de koning.
Dat geeft de minste rotzooi.
- Nog altijd dien ik de kroon.
- MORTIMER Konden wij maar bepalen
op wiens hoofd dat ding stond.

2.4.1

Het kasteel aan zee. Lakeien met champagne en hapjes. Edward, in badkleding, glas champagne in zijn handen, in paniek. Het kasteel wordt belegerd. Een omroeper zwaait zijn bel en brengt het nieuws. Terwijl de omroeper omroept zoekt Edward in paniek naar Gaveston.

OMROEPER Oyee! Oyee!
Adel in opstand!
Generaal Baron Admiraal Mortimer,
gesteund door de Lords Ordainers,
en roepen op tot de Impeachment van Edward de Tweede,
die wegens ongeschiktheid uit zijn functie ontheven dient te worden.

Oyee! Oyee!
De Lord Ordainers belegeren Tynemouth Castle
waar Koning Edward en zijn Flicker Gaveston
zich laf verschansen voor het zwaard der gerechtigheid!

Edward in paniek.

EDWARD Gaveston, waar ben je?
De barbaren staan voor de poort,
in hun zog een spoor van bloed,
waar ben je, Gaveston, leef je nog?

Gaveston op, in badkleding, fles champagne in zijn handen.

GAVESTON Ik sla ze terug de stronthoop in.

Isabel op. Ook in feestkleding, met een hapje in haar handen.

EDWARD Het zijn er te veel.
Vlucht. Ga over water,
het zeil is sneller dan galop.

GAVESTON Ga je niet mee?

EDWARD Ik ga over land.
We splijten onze aanvallers.
Hoe meer ze in verwarring zijn hoe beter.

ISABEL Blijf, de koning zullen ze niets doen.

EDWARD Ik vertrouw ze net zomin als dat ik jou vertrouw.

ISABEL Edward!

EDWARD Waarom heb ik geen wachten
om die beesten te verslaan?

ISABEL Er staan niet veel soldaten meer aan jouw kant.

GAVESTON Jij hebt geen soldaten nodig, maar slagers.

ISABEL Wat moeten we doen?

EDWARD   We?
                  Welke we?
                  Ik zie hier geen 'we' waar jij bij hoort Franse wentelteef.

ISABEL   Edward!

EDWARD   Bezorg Mortimer maar snikkelkoorts.

ISABEL   Waarom ben je zo hard?

EDWARD   Ik wil alleen maar zacht zijn
                  tegen Gaveston
                  Gaveston, dat weet je toch?
                  Liefde, ik leef voor niks anders.

ISABEL   Liefde is het enige dat mij drijft, Edward.

EDWARD   / doe wat je wil,
                  je vriendje beukt hier straks de poorten in
                  bij hem ben je veiliger dan bij mij.

GAVESTON   Rustig lieverd, deze woede staat je niet.

EDWARD   Je moet weg, Gaveston.
                  We hebben geen tijd.

GAVESTON   Hou me vast.

EDWARD   Ga nu! Wij zien elkaar in betere tijden.

GAVESTON   Ik /

EDWARD   / ik ook van jou, nu weg!

Gaveston af. Edward vertrekt de andere kant op.

Isabel eenzaam achter.

2.4.2

ISABEL   Het maakt niet uit hoe stevig ik hem vastpak,
                      liever nog breekt hij mijn armen
                      dan mijn omhelzing te verdragen.

                      Wat kan ik nog doen?

                      Moet ik hem zo stevig grijpen dat hij stikt?
                      Wie weet. Als het leven hem van mij wegjaagt,
                      houdt de dood hem misschien wel aan zijn gelofte.

2.4.3

Mortimer op, met soldaten.

ISABEL Mortimer!

MORTIMER Waar is hij?

ISABEL Al vertrokken voor hij weg was.

MORTIMER Wat?

ISABEL Heeft hij ooit van mij gehouden Mortimer?

MORTIMER Zijn ze ontsnapt?
Waarheen?

ISABEL Hij raakt me al heel lang meer met geen vinger aan.
Al sinds ik hem, vol van jong,
van troonopvolg verzekerd had.

Toen al is er iets gestorven,
dom gans ben ik hè, dat ik nu pas in de rouw?

We speelden onze rol toch goed?
Ik weet het, dat maakt het leven
van Edward en Isabel tot een toneelstuk,
maar dat betekent niet dat ik wilde
dat het doek zou vallen... wat is
een acteur zonder haar rol?

Huls.

Ik heb nooit gedacht dat ik hem
met dit lijf
van Gaveston kon weerhouden

maar ik dacht
dat ik meer was dan alleen dit lijf

huls om weg te werpen

oh Mortimer
hoe moet ik deze huls weer vullen
dit lijf
dat zinloos gloeit van liefde Mortimer
dat zwelt van liefde
dat barst dat barst dat openbarst /

MORTIMER Isabel, ik...

ISABEL Mortimer...
Hou jij me dan vast?

Met moeite kan Mortimer zich concentreren op zijn doel.

MORTIMER Isabel, ik moet /

ISABEL Ja. Ja. De plicht.

MORTIMER / waar is hij?

ISABEL Wat ga je met de koning doen?

MORTIMER Niets, als het kan,
tandenknarsend niets,
maar Gaveston,
dat stuk gif,
ruk ik het leven uit het lijf.

ISABEL Gaveston is over zee gevlucht,
als je snel bent kan hij niet ontsnappen.

MORTIMER Ga met mij mee.

ISABEL We moeten het wantrouwen van de koning niet verder opstoken.

MORTIMER Wij zien elkaar later.
Bid voor me.

ISABEL Met heel mijn lichaam, Mortimer.

Mortimer af.

ISABEL Was hij maar Edward, en Edward hem,
het zou me niet zwaar vallen kant te kiezen;
aan koning Mortimers zijde
zou koningin Isabel gelukkig zijn.

Geluk. Schaars goed bij Edward.

Misschien als het zieke bloed van Gaveston
zijn lijf uit schuimt, een terminale
aderlating ter genezing van de
gore aandoening die hij is, dat Edward
dan bij zinnen komt. Zijn laatste kans.

En anders, dan?

Terug naar Frankrijk. Naar mijn broer.
Ik neem de laatste reden
dat hij zijn oorlog inhoudt weg.

En niet zonder mijn zoon,
zijn kroonprins, het laatste dat ons bindt.

Toch hoop ik dat dit alles
voorkomen wordt
wanneer de kop van Gaveston open kraakt
wanneer deze afwijking
de nek om wordt gedraaid.

2.5

Gaveston, ingehaald door Mortimer en zijn soldaten.

- MORTIMER Laat je wapens vallen.
- GAVESTON Ik heb geen wapens dan mijn lach.
- MORTIMER Die mep ik met liefde van je bek.
- GAVESTON Liefde? Ken jij dat?
- MORTIMER Het is niet wijs te spotten met je beul.
- GAVESTON Als jij mijn beul bent /
- MORTIMER / met plezier /
- GAVESTON / waar is mijn rechter dan?
- MORTIMER Dat is dezelfde als je beul,
en aangezien jij zo aan rechtsgang hecht,
zal ik ook de jury zijn.
- GAVESTON Ik dacht even dat ik je had afgeschud,
jij en je roedel wilde teven,
maar voor je me had ingehaald
rook ik al de geur van hondenzweet.
- MORTIMER Op je knieën.
- GAVESTON Dát doe ik voor niemand dan de koning.
- MORTIMER Wat? Nee.
Op je knieën, ontbloot je nek.
- GAVESTON Wat is de aanklacht die tot
deze standrechtelijke executie leidt?
- MORTIMER Landverraad. Verstoring van de orde.
Aanzetten tot geweld, haat, onlust.
- GAVESTON Daar heb ik helemaal geen tijd voor.
- MORTIMER Jij hebt deze burgeroorlog veroorzaakt.
- GAVESTON Toch staan jij hier met wapens,
niet ik.
- MORTIMER Onnatuurlijk gedrag.
- GAVESTON Onzin.
- MORTIMER Het ontaarden van de koning.
- GAVESTON Heb ik geen recht op een proces?

MORTIMER Wat zegt de jury?
Schuldig.
De rechter legt de doodstraf op.

GAVESTON Zo makkelijk gaat dat.

Korte stilte.

MORTIMER Je bent alleen, Gaveston,
alleen zal jij stikken in je eigen bloed
en alleen zal jij sterven.

De koning komt je niet meer redden.

Korte stilte.

GAVESTON Goed, ik ga de dood niet uit de weg,
maar gun mij een afscheid, ik smeed het je.

MORTIMER Ik zal hem je hoofd gunnen,
dat 'ie ten afscheid
z'n tranen op je afgehouden kop vergiet.

Of heeft hij liever een ander lichaamsdeel?

GAVESTON Gun mij een laatste wens;
hem nog eenmaal zien
voordat ik sterf.

MORTIMER Wensen staat zelfs ongedierte vrij,
maar ik ben wijs en weet
het ongedierte te verdolgen
voor het ontsnapt en nesten maakt.

Mortimer doorsteekt Gaveston.

GAVESTON Zo doorsteek jij mij,
op mijn knieën, ongewapend?

MORTIMER Zo wil jij het toch het liefst?
Geknield, doorstoken door een man?

GAVESTON Een laffe man,
die liefde lelijk maakt.

MORTIMER Ach kijk, inzicht in de laatste levensadem.

GAVESTON Zeg de koning /

MORTIMER Niks. Ik zeg hem niks.
Ik leg geen enkel woord van jou
op eigen tong. Blijf van me af,
ik wil jouw vlekken niet,
dat bloed van jou is ziek.

Hij houdt Gaveston het hoofd af.

3.

3.1

Bij Edward.

EDWARD   Dit duurt te lang, te lang, hij had hier
                  al moeten zijn, Warwick, Warwick!

Een lakei doet een deur open. Warwick op.

WARWICK   Mijn koning?

EDWARD   Waar was je?

WARWICK   Ik /

EDWARD   / is er al nieuws?

WARWICK   Niets.

EDWARD   Hij is vóór mij vertrokken,
                  met de wind pal in zijn zeilen
                  hij had hier op mij moeten wachten.

Ik zie hem nooit meer terug.

WARWICK   Natuurlijk wel.

EDWARD   Denk je?

WARWICK   Zolang er hoop is
                  al is het maar een flinter

EDWARD   Ja?

WARWICK   Eerlijk? Nee. Ik weet het niet.
                  Misschien is het zo beter.

EDWARD   Beter?
                  Voor wie?

WARWICK   Niks. Ik zei niets.

EDWARD   Mijn vader had, stond hij in mijn schoenen,
                  nog geen splinter van mijn geduld betracht,
                  maar zijn woede vrije loop gelaten.

WARWICK   Wij mogen ons gelukkig prijzen
                  dat u een geduldig heerser bent.

EDWARD   Mijn vader had al wat zich mijn adel noemt,
                  allang de nieren uit de zij gerukt.

WARWICK   *terzijde*
                  Als jij op je vader had geleden,
                  waren we nooit in deze drek terecht gekomen.

EDWARD   Wat zeg je?

WARWICK   Wij mogen ons gelukkig prijzen
dat u niet op uw vader lijkt.

EDWARD   Vergeef me voor mijn gedachten,
ze zijn scherp, alleen al denken doet me pijn.

Ben ik te mild geweest?

WARWICK   Wij mogen ons gelukkig prijzen
dat /

EDWARD   Ach hou je bek.

Sorry.

Ik /

/ te lang heb ik geloofd
dat liefde alles goed zou maken.

Niet meer.

Als zij Gaveston niet
terugbrengen in mijn armen,
laat ik ze eerste villen
dan met pekkel inwrijven.

Zo voelt precies ook mijn gemis.

WARWICK   Dat spijt me.

EDWARD   Spijt, wat heb ik aan spijt,
ga kijken, snel,
of mijn Gaveston er al aankomt.

Warwick af.

EDWARD   Ik heb het met liefde geprobeerd,
met vrede en met feest. Ik heb geprobeerd
in de schaduwen te leven, en in het licht,
maar waar ik ook mezelf wil zijn,
de wereld schudt mij af. Wat moet ik doen?

Prins Edward op.

EDWARD   Mijn zoon!

PR EDW   Papa!

EDWARD   Ach lieverd.

PR EDW   Ben je verdrietig, papa?

EDWARD   Verdrietig, boos, ik, nee hoor lieverd.

PR EDW   Het lijkt wel of je huilt.

EDWARD Niets om je zorgen over te maken.
PR EDW Wil je een knuffel?
EDWARD Ja, kom hier,
ik kan wel iets onvoorwaardelijks gebruiken.

Edward knuffelt zijn zoon.

EDWARD Oh jongen, je lijkt alweer gegroeid!
PR EDW Ja hè papa.
EDWARD Het is niet bij te houden.

Isabel op. Gespannen stilte. Pijnlijk. Edward is ook, begrijpelijk, afgeleid.

EDWARD Ben jij er nog.
ISABEL Misschien moeten we praten.
EDWARD Wij?
Ik heb je niks te zeggen.
ISABEL Misschien heb ik jou wel wat te zeggen.
EDWARD Ik hoef ook niks van je te horen.
Of heb je bericht van Gaveston?
ISABEL Gaveston?
Waarom zou ik?
EDWARD Je weet best waarom,
jij was bij Mortimer.
ISABEL Ik weet van niks.
EDWARD Geen nieuws dus.
ISABEL Nieuws genoeg.
Nieuws van landsbelang,
als het je interesseert.
EDWARD Ach.
ISABEL Slap, slap, heel je land verkruint,
geen idee zeker dat mijn broer
de koning van Frankrijk /
EDWARD / ik weet wie je broer is /
ISABEL Normandië heeft ingenomen.
EDWARD Nou en.
ISABEL Hoe nalatig moet een koning zijn
als zelfs bondgenoten binnenvallen?

EDWARD Ach, Valois? Die zal wel weer wat willen,
ik ken je broertje toch. Dat komt wel goed.

Maar Gaveston? Krijg ik die ooit weer te zien?

Nee, nee, je weet het niet, wat weet je wel?

ISABEL Ik ga naar Frankrijk. Ik zal mijn broer tot orde roepen,
ik maak mij daar nuttiger dan hier.

EDWARD Doe wat je niet laten kan.

ISABEL Ik neem de kleine Edward mee.

EDWARD Nee.

ISABEL Valois is gek op zijn neefje.

EDWARD Dat is gevaarlijk, over zee.

PR EDW Ik ben niet bang papa.

EDWARD Je bent nog zo klein jongen.

PR EDW Ik groei elke dag groter,
dat zei je net zelf.

EDWARD Ja, dat klopt, dat zei ik net zelf.
Slimmerd.

ISABEL Het is daar veiliger voor hem dan hier.

EDWARD Misschien, ja, misschien.

ISABEL Dat gaat toch boven alles,
de veiligheid van je zoon?

EDWARD Ja, natuurlijk, ik...
jongen, zal je voorzichtig zijn?

PR EDW Vader, ik zal in uw plaats
met de Franse koning onderhandelen.

EDWARD Ja. Goed. Heel goed.

PR EDW Ik zal uw vertrouwen niet beschamen.

EDWARD Ik ben trots op je, jongen,
wij lijken op elkaar.

ISABEL *terzijde*
In godsnaam niet,
ik gun mijn jongen wat meer tijd van leven,
en liefst ook in vrede.

EDWARD Wat?

ISABEL Niets.

EDWARD   Ga maar, vrede stichten, wijn drinken,
                  wat je daar ook doet. Duiven vreten.
                  Ik zal hier de oorlog, als die opsteekt, voeren.

PR EDW   Een onnatuurlijke oorlog,
                  wanneer men opstaat tegen eigen koning.

EDWARD   Kom hier Edward, laat me afscheid van je nemen.

PR EDW   Ik ben maar heel kort weg, toch mama?

ISABEL   Ja, ja, natuurlijk.

EDWARD   Wij zien elkaar snel terug.

Edward knuffelt zijn zoon, hij weet dat ze elkaar niet meer zullen zien.

ISABEL   Ja, zo is het wel genoeg,
                  een vader moet zijn zoon ook niet te veel affectie tonen.

Edward laat zijn zoon met moeite los.

EDWARD   Ik hou van je, dat weet je toch?

PR EDW   Ik ook van u vader.

EDWARD   Ga maar gauw dan,
                  het zal vast snel weer vrede zijn.

PR EDW   Dat geloof ik ook.

ISABEL   Vrede, ja, dat
                  hoe dan ook.

Isabel en Prins Edward af.

EDWARD   Isabel wacht.

Isabel wacht. Ze voelen dat dit afscheid definitief is. Edward weet niet wat te zeggen.

EDWARD   Ik wil alleen maar zacht zijn.

ISABEL   Ja.

EDWARD   Het spijt me ik niet...

ISABEL   Mij ook.

Isabel af.

EDWARD   Spijt spijt altijd weer die schimmel van de spijt
                  die al je fundamenteën opvreet terwijl – laat me
                  laat me gewoon leven ik -

                  vrede, oorlog, heel het woeden van de wereld,
                  het interesseert me niet. Breng Gaveston terug
                  en ik smijt de kroon naar wie hem wil,
                  laat mij het slotstuk van mijn leven maar als bedelaar

en in de modder leven, het zal gelukkig zijn,
als het met hem is. Gaveston. Kom. Kom!

Warwick op. Met een kartonnen doos bij zich.

EDWARD   Wie daar?
                  Warwick?
                  Ik riep om Gaveston!

WARWICK   Ik heb bericht van Gaveston.

EDWARD   Waar is hij!

WARWICK   Of, nee, bericht van Mortimer,
                  over Gaveston.

EDWARD   Wat sta je daar,
                  wat heb je daar?

WARWICK   Gaveston...

EDWARD   Ja wat man, spreek!

WARWICK   Gaveston is dood.

Stilte.

EDWARD   Nee.

Stilte.

EDWARD   Dit doen we opnieuw.

WARWICK   Mijn heer?

EDWARD   Wie daar?
                  Warwick?
                  Ik riep om Gaveston.

WARWICK   Ik begrijp niet /

EDWARD   Nog nieuws?

WARWICK   Niets dan wat ik al verteld heb.

EDWARD   Waar is Gaveston?

WARWICK   Mijn heer /

EDWARD   Waar?

WARWICK   Dood.

EDWARD   Je begrijpt het niet.

WARWICK   Ik
                  nee
                  ik begrijp het niet.

EDWARD   Waar is Gaveston?

WARWICK   Hij is /

EDWARD   Waar?

Warwick houdt de doos omhoog.

In de doos zit het hoofd van Gaveston.

Edward haalt het hoofd uit de doos.

Vernietigend verdriet.

Hij schreeuwt.

EDWARD   Ik wil hem, hier, Gaveston, helemaal
                  met adem in zijn lijf, met slagen in zijn hart,
                  met liefde op zijn tong maar jij, jij brengt de dood
                  hier in mijn armen. Weg. Weg! Voor ik je in vieren hak
                  en op de stronchoop gooi. Ga weg!

Warwick vertrekt geschrokken.

EDWARD   Nee, wacht!
                  Kom terug!
                  Kom hier kom!

Warwick bevriest.

Edward omhelst hem.

EDWARD   Hou me vast, hou me... hou...
                  Gaveston,
                  Gaveston ik beveel je
                  hou me vast...

Edward klemt Warwick en het hoofd van Gaveston in zijn armen. Alles giert door hem heen. Woede, verdriet, verslagenheid, wraakzucht. Hoop. Wanhoop. Liefde. Haat. Alles.

WARWICK   Laat u zich niet opvreten door verdriet.

EDWARD   Er is een gat geslagen in dit lijf
                  ik ben dood
                  alleen nog niet gestorven.

WARWICK   Sta op uit de dood,
                  als een nieuw mens,
                  en verenig de strijdende partijen.

EDWARD   *kreunt*

WARWICK   Nu kan het.

EDWARD   Jij durft te praten over vrede
                  terwijl ik hier het hoofd /

Hij stikt bijna in zijn woorden. Verwarring overmant hem.

- EDWARD Een ware vredesvorst
rijst boven de situatie uit.
- EDWARD Ja?
- WARWICK Laat zien uit welk hout u gesneden bent,
stap over uw schaduw heen
en neem nieuw initiatief.
- EDWARD Ik moet niet langer achter de feiten aanlopen?
- WARWICK Neem het lot in uw handen.
- EDWARD Het lot?
- WARWICK Majesteit, als u nu niet
voor vrede zorgt
vergaat ons land in bloed.
- EDWARD Vrede, ja.
- WARWICK Is dat niet wat u altijd hebt gewild?
- EDWARD Vrede, ja,
oh
Warwick
hou me vast?

Warwick, teder, houdt Edward vast. Het hoofd van Gaveston ongemakkelijk tussen hen in.

Dan komt een bode op.

- BODE Lang leve koning Edward,
lang leve de rechtmatige vorst van Engeland.

Edward reageert niet. Klemmt Warwick en Gavestons hoofd alleen nog harder vast.

- BODE Lang leve koning Edward,
lang leve de rechtmatige vorst van Engeland.
- EDWARD Ja?
- BODE De edelen, u nog altijd trouw,
maar uit zelfverdediging bewapend,
wensen de koning een lang en gezegend leven.
- EDWARD Zelfverdediging?
- WARWICK Luister toch, misschien is er weg naar vrede.
- EDWARD Vrede.
Ja.
- BODE Zij hopen de ellende waarin wij ons bevinden
zonder verspilling van levens of bloed /

WARWICK / zie /

BODE in der minne te kunnen schikken.

EDWARD Ze kunnen op hun knieën naar hun koning komen en hem om genade smeken, dan zullen wij over vrede spreken.

BODE Een verzoening is nog mogelijk, mijn heer, als u /

EDWARD / als ik? /

BODE / als u /

EDWARD / zij hebben eisen? /

BODE / erkent dat Mortimer de kanker die zich Gaveston liet noemen voor u weggesneden heeft /

EDWARD / wat? /

BODE / voor dit gezwel zich verder uit kon zaaien in de vitale organen van uw beleid. De adel heeft u van uw kwaal genezen /

EDWARD / genezen /

WARWICK / het zijn uw oudste vrienden /

BODE / en zij raden u aan de tradities te koesteren, en aan te sturen op een restauratie.

EDWARD Zij hebben mij van mijn kwaal genezen.

WARWICK Woorden, majesteit, laat u niet van de weg naar vrede afleiden.

BODE De adel wenst niets anders dan terugkeer naar het oude.

EDWARD Weg.

BODE Ik wacht nog op uw antwoord.

EDWARD Ga weg. Ga naar je adeltroep. Vertel ze dat ik de moord op Gaveston kom wreken.

WARWICK Majesteit?

EDWARD Vertel ze dat ik ze de huid zal afslaan met mijn zweep. Vertel ze dat ik hun moeders, vrouwen, dochters, al wie ze lief dachten te hebben, het hoofd afhouw, en ter versiering op de stadmuur zet. Ga weg!

Bode af.

EDWARD   Volg hem. Snij zijn hoofd af. Stuur dat als antwoord.
 En laat daarachteraan mijn mannen opmarcheren.
 Niet langer kniel ik voor de vrede; ik eis haar op.

WARWICK   Majesteit...

EDWARD   Het is tijd om dat adellijk vlees tot rot te besterven,
 ze zullen zien waartoe een verlicht despoot in staat is
 wanneer hij tot tirannie gedreven wordt.

WARWICK   Hier spreekt uw woede.

EDWARD   Ik bevrijd mijn woede haar uit haar ketenen,
 laat haar gulzig op het strijdperk grazen. Nee,
 Warwick, ik zal mij niet laten opvreten door verdriet,
 roep mijn leger bij elkaar.

WARWICK   Uw soldaten zijn overgelopen naar /

EDWARD   / Ronsel dan de slagers!
 Ik wreek mij tot er niks dan dodenakkers rest,
 rode modder, een moeras van bloed,
 waarin ik de verraders verzuip, hak in de nek!

WARWICK   Neem toch geen overhaaste beslissingen.

EDWARD   Mortimer! Ik ploeg je botten in de akkers
 zal jou en al van wie jij houdt
 het vlees verminken ik stroop
 de huid van vrouw en kinderen
 en maak er galakleding van
 ik dans in jouw geliefden ik
 zing omdat jij en heel je bloedlijn
 uit mijn land MIJN LAND verdwijnt.

WARWICK   Goeie genade.

EDWARD   Geen genade!

3.2

Burgeroorlog. Edwards leger, zwaar bevochten, wint.

OMROEPER Oyee! Oyee!
Adel verslagen!
Generaal Baron Admiraal Mortimer,
en de legers van de Lords Ordainers
zijn in de bloedige burgeroorlog in de pan gehakt
door de slagers van Edward de Tweede.

Oyee! Oyee!
De Lord Ordainers en de verrader Mortimer
zijn krijgsgevangen en wachten
de wraak
van het koninklijke zwaard der gerechtigheid!

De adel is krijgsgevangen. Mortimer, geknield, geboeid, zit voor Edward.

EDWARD De uitkomst van de strijd; van mij,
aan wiens kant staat jullie Godje nou?

MORTIMER Dit heeft niets met goed of God te maken.

Warwick, weinig overtuigend.

WARWICK Mond dicht, landverrader.

MORTIMER Hoor wie het zegt.

WARWICK Landverrader!

MORTIMER Dat ben ik niet.

EDWARD Hoe dan noemt men iemand
die de wapens opneemt
tegen zijn koning?

MORTIMER Tegen deze koning?
Een bevrijdingsleger.

EDWARD Van het leven zal de koning je bevrijden.

MORTIMER Zie hier de vorst die bloed
van eigen volk vermorst.

EDWARD Liever dan nog langer
voor jullie tirannie te zwichten /

MORTIMER / onze tirannie? /

EDWARD / ploeg ik de steden tot gruis
en het volk de akkers in.

MORTIMER   Dat is geen koning
                  maar een vijand van het volk,
                  daartegen nemen wij de wapens op.

EDWARD   En met succes, of niet?

MORTIMER   Mijn lot stelt weinig voor
                  in de schaduw van heel Englands verminking.

                  Al wat ik wil is de wonden die jij hebt geslagen helen.

EDWARD   Vertel, Mortimer,
                  hoe heb jij mijn Gaveston vermoord?
                  Zo ook zal jouw einde zijn.

WARWICK   Of /

EDWARD   / jij gaat hier geen genade pleiten.

WARWICK   Nee nee!
                  Maar denk na:
                  De dood zal hem een genade zijn.

EDWARD   Hm.

WARWICK   Alleen in leven kan hij lijden.

EDWARD   Breng hem naar de Tower.

WARWICK   Meteen.

EDWARD   Berg hem in een cel.

WARWICK   Onmiddellijk.

EDWARD   Breng hem de hoofden van zijn kinderen.

WARWICK   Ik zal /
                  wat?

MORTIMER   Wat?
                  Nee.

EDWARD   Ik zal je leren wat verlies is.

MORTIMER   Niet mijn kinderen.

WARWICK   Majesteit...

EDWARD   BRENG HEM ZIJN BLOED!

4.

4.1

Frankrijk. Isabel en Prins Edward. Aan een rijk gevulde tafel. Een Frans stilleven van ongebreidelde decadentie. Een Franse lakei schenkt onophoudelijk champagne. Elke slok wordt onmiddellijk aangevuld.

ISABEL   We zitten hier al veel te lang te wachten
                         en niemand doet iets. Wat zijn vrienden waard
                         die hun zwaard niet uit de schede willen rukken?

Ik was vergeten wat voor slappe pap die Fransen zijn.

PR EDW   We gaan terug naar Engeland.

                         Pappa zal blij zijn mij te zien,
                         als hij mij ook maar een beetje mist
                         zoals ik hem, vergeet hij al zijn woede
                         en verzoent hij zich, mama, vast snel met jou.

ISABEL   Ach lieverd nee, je vader en ik,
                         wij komen niet meer samen.

PR EDW   Niet als je het niet probeert nee.

ISABEL   Jij weet niet wat ik allemaal
                         heb geprobeerd, het ene
                         even zinloos als het andere!

PR EDW   Maar mama /

ISABEL   / stil.
                         Jij weet niet waar je over praat.

Mortimer op.

ISABEL   Mortimer!
                         De waanzin is me in het hoofd geschoten,
                         of, jongen, zie jij hem ook?

PR EDW   Ik zie hem maar ik deel je blijdschap niet.

ISABEL   Mortimer!
                         Niet eerder wist ik zekerder
                         dat god bestaat, jij bent
                         het levende bewijs.

MORTIMER   Isabel. Jij bent een haven
                         voor dit schip op drift.

ISABEL   Kom hier kom hier,
                         ik dacht dat *the boys father*
                         had killed you.

PR EDW   Dat versta ik gewoon hoor moeder.

MORTIMER   Hij stond op het punt, maar Warwick –
geen idee aan wiens kant hij staat,
volgens mij weet hij dat zelf ook niet,
het is een idioot, maar een nuttige idioot
en al zullen we hem te zijner tijd
de halsslagader open moeten leggen -
dubbelspelers zijn altijd onbetrouwbaar -
hij heeft me wél de Tower uitgeholpen.

De macht van Edward is volkomen vermolmd.

ISABEL   Een nieuwe tijd breekt aan.

MORTIMER   Ik zie het, u ziet er /

ISABEL   / zeg maar jij hoor /

MORTIMER   / bevrijd uit /

ISABEL   / zo voel ik me ook
in mijn lijf
vrij – opgelucht, ergens ook, ik /

PR EDW   Mama?

ISABEL   Nou ja ik ben blij om je te zien.

MORTIMER   Ik ook.

ISABEL   *Have you been working out.*

PR EDW   Mam.

MORTIMER   Nu alles onvermijdelijk wordt,
voel ik me heel goed.

ISABEL   Zo zie je er ook uit.
Heel goed.

MORTIMER   Ja u /

ISABEL   / jij /

MORTIMER   / jij ook.

ISABEL   Hihhi.

PR EDW   Mam!

MORTIMER   Ja.
Dus.
Ik bied mij, heer,
als soldaat aan voor uw leger.

PR EDW   Je hebt het tegen mij?

MORTIMER De koning is dood
lang leve de koning.

PR EDW Pappa is niet dood.

MORTIMER Nee, nee, nog niet, natuurlijk,
ik dacht dat jij hier was /

PR EDW / ú /

MORTIMER / om tegen hem op te trekken?

PR EDW Om vrede te stichten,
moeder, zeg het hem.

ISABEL Vrede, ja.

MORTIMER Vrede, natuurlijk, maar
die zullen wij af moeten dwingen met het zwaard
en met jouw - úw hulp, prins Edward.
Wij scharen ons leger onder uw vlag.

ISABEL *The boy is still a kid.*

PR EDW Mam.

MORTIMER *He needs to grow up.*

PR EDW Dat wil ik niet!

MORTIMER Waarom niet?

PR EDW Ik sta niet tegen mijn vader op.

ISABEL Wat heeft die man ooit voor jou gedaan?

PR EDW Wat bedoel je?

MORTIMER Met de legitimiteit van uw bloed
en de kracht van het Franse leger
krijgen we eindelijk weer
een vriend op de troon van Engeland.

PR EDW Ik snap niet wat hier gebeurt.

ISABEL Laat de volwassenen maar even praten jongen.

PR EDW De Fransen gaan je niet helpen.

MORTIMER Is dat zo?

PR EDW En ik ook niet.

ISABEL Mijn broer toont zich op dat vlak
inderdaad niet bijster ambitieus.

MORTIMER We hebben nog vrienden in België,
met geld, genoeg

voor een eigen vredesmacht
om de tiran te verslaan.

PR EDW   Onderschat mijn vader niet.

ISABEL   Pas op jongen,
weet aan welke kant te staan,
dit zijn vrienden die liever naast
dan tegenover je hebt.

4.2

Bij Edward.

EDWARD Eindelijk vrede op mijn voorwaarden,
we vullen dit land met vrienden
en ontdoen het van mijn vijanden.

Heb je het al gehoord, Warwick?

WARWICK Wat gehoord?

EDWARD Door het hele land vreten vuren
de lijken van verraders, ik heb
een lijst, kijk:

Een lakei geeft Warwick de lijst.

WARWICK Een lange lijst.

EDWARD Als je wil kan jij ook wat namen toevoegen.

WARWICK Dat is niet nodig.

EDWARD Wilde honden die zich
van hun riem wilden ontdoen,
al wie blafte staat erop,
ze kunnen niet meer bijten.

Nog nieuws uit Frankrijk?

WARWICK Isabel heeft daar niks voor elkaar gekregen.

EDWARD Dat verbaast me niks.
Spijtig is het wel.
Of niet?
Ach.
Zet haar op de lijst.

De lakei schrijft Isabel erbij.

EDWARD Haar dood zal me goed doen.

WARWICK Maar we hebben bericht van onze verspieters;
Isabel is in Vlaanderen gesignaleerd.

EDWARD Wat moet dat mens in België?

WARWICK Ze heeft asiel gezocht in Henegouwen,
samen met, naar verluidt, uw zoon.

EDWARD Arme jongen, nee,
dat moet onder dwang zijn.

WARWICK Van Mortimer.

EDWARD Hoe heeft dat ongedierte weten te ontsnappen.

WARWICK   Het verraad broeit overal, mijn heer.

EDWARD   En nu is die rat dus naar Vlaanderen gescharreld.

WARWICK   Hij en nog wat verraders van uw lijst.
Het gerucht gaat dat zij van plan zijn
met een overmacht het kanaal over te steken,
en de kroonprins in uw plaats te installeren.

EDWARD   Goed goed. Ze zijn welkom.
Kom maar vrouwtje, kom maar thuis,
en neem je neuksoldaatje mee,
we zullen klaarstaan jullie
met scherp geslepen ijzer te ontvangen.

Oh mijn vrouw kan me niet veel meer schelen,
al werd zij vertrapt door een kudde
met staal beslagen paarden, maar mijn jongen,
Warwick, het raakt me hier, vol,
in de holte waar mijn hart zat,
dat het kwaad hem mee probeert te slepen
in haar gore plannetjes.

Willen ze dan alles waar ik van hou
de duisternis in jagen? Goed,
daar trekken we, alweer, ten strijde.

Wat gedaan moet, moet gedaan.

4.3

Op de Engelse kust.

ISABEL   Vrienden, hier, waar Engeland
de zee uit rijst, staan wij,
het zwaard geslepen, de pin
al uit de handgranaat getrokken,
klaar ons huis terug op te eisen,
waar een hondse koning heerst,
Edward, zie ons, al wie hier staat
op dit strand, hield van jou, maar
wat deed jij met die liefde, niets,
dan erop pissen, nou, wij staan hier,
klaar je terug de leiband om te doen
en aan te trekken als je blaft, ja,
janken zal je, Edward, janken,
janken zoals ik pis Edward, janken
als een teefje en zitten zal je, zitten
als ik zeg 'zit!', Edward, zit gore teef zit /

MORTIMER   Mevrouw.

Bewaar uw vechtlust voor het slagveld,
gebruik uw tanden liever dan uw tong.

Heren,
wij komen hier om recht en orde te herstellen.

Laat nu onze wapens spreken.

Ten aanval.

4.4

OMROEPER Oyee! Oyee!
Het Vlaamse leger onder leiding van
Baron Mortimer en Isabel van Frankrijk,
koninklijke moeder van de kroonprins,
hebben het land bevrijd van de eerschenner
Tiran Edward de Tweede.

Oyee! Oyee!
Tips die leiden tot de aanhouding
van de voortvluchtige sodomist
en zijn medeplichtige Warwick,
zullen worden beloond
met een jaar lang gratis brood en bier!

Bij Edward.

WARWICK Onze slagers, Edward, zijn vertrappt
door het Vlamenleger van de koningin,
dat bij elke meter dat het oprukt
lijkt aan te zwellen met vers bloed.

EDWARD Prima, dan ga ik zelf,
ik leg haar halsslagader met mijn tanden open.

WARWICK U kunt nog naar Ierland gaan,
op adem komen. Misschien kan ik voor u
een overgave onderhandelen.

EDWARD Ik vlucht niet voor Isabel of voor haar roedel,
het is tijd die Mortimer
de adamsappel uit de strot te bijten,
geef me een paard
ik sluit me bij mijn troepen aan.

WARWICK Alles is verloren,
paarden, troepen, tijd,
als u nu niet vertrekt
is ook die laatste kans vergaan.

EDWARD Dan scherp ik mijn nagels
en tref ik het oproer hier.

WARWICK Dat is heel edel, maar /

EDWARD / wat ben ik als koning waard
als ik mijn land verlaat?

WARWICK Het land kunt u heroveren,
uw leven niet.

EDWARD Ik zal het je niet verwijten
als je vlucht, maar ik

blijf staan en tref
met opgeheven hoofd
het laatste oordeel.

Warwick zucht.

EDWARD   Ga maar Warwick,
naar je oude vrienden toe.

WARWICK   Ze zullen me opensplijten.

EDWARD   Spijt?

WARWICK   Het enige wat ik heb proberen doen
is de kroon te dienen, majesteit.

EDWARD   En, Warwick, hoe is je dat bevallen?

WARWICK   ...

Warwick zwijgt. Edward ontbloot zijn zwaard.

EDWARD   Kom maar, duivels,
kom me halen,
breng me naar mijn Gaveston!

5.

5.1

Het koninklijk paleis. Isabel. Mortimer. Soldaten (vanaf hier zijn de lakeien vervangen door soldaten).

MORTIMER We hebben hem!
De valse wolf slijt rondjes in de stenen van zijn cel.

ISABEL Nu jankt hij alleen, maar pas op,
het beest heeft zijn tanden nog,
als hij bijt, dan laat hij niet meer los.

MORTIMER Hij hapt lucht, niets meer.

ISABEL Zolang hij niet aftreedt,
blijft ons hele bouwwerk wankel.

MORTIMER Geduld.
De tijd grijpt alles met de tijd,
ook koppige oude mannen.

ISABEL Hebben we tijd?

MORTIMER Wat kan hij doen.

ISABEL Wij mogen hem niet onderschatten.

MORTIMER Je bent bang voor hem.

ISABEL Jij niet?
Dat zou een vergissing zijn.

MORTIMER Wat wil je dat ik doe?

ISABEL Het probleem Warwick heb je ook
zonder twijfel opgelost.

MORTIMER Ik? Die lafbek heeft zijn aderen
met eigen tanden stuk gebeten.

ISABEL Zo makkelijk breekt Edward niet.

MORTIMER De tijd tast alles aan.

ISABEL Help de tijd een handje
om zijn wil te breken,
gebruik je sterkste argumenten
om die ouwe gek te overtuigen.

MORTIMER Argumenten.

ISABEL Je snapt best wat ik bedoel.

5.2

Edward, gevangen.

EDWARD   Nu sta ik hier, mijn armen uitgestrekt,
te wachten op de dood of een omhelzing.

Is dit het lot voor een koning die niets verlangde
dan de liefde van één man? Verlaten en verraden,
vast in een cel zonder ramen, met muren van stront
in een stilte waarin zelfs de duivel zich niet vertoont.

Liever gemarteld dan vergeten, ontdaan van
elke betekenis, mijn leven zonder weerstand uitgewist.

Iemand daar?

Wie zit naar me te loeren in het donker?
Probeer je uit te vissen of ik hier mijn zonden
contempler of mijn wraak zit uit te broeden?

Als je me de biecht komt afnemen, laat het.
Dat zou net zo symbolisch als zinloos zijn,
beloftes vol genade, dreigementen vol vuur,
geen drager van het kruis heeft mij ooit overtuigd,
met je moraal net zo wormstekig als je vloekhout,
met je geile christus die je elke zondag in je mondje neemt,
pikken stokstijf saluerend naar die naakte jongen
die daar weerloos hangt te lijden, hahahahaha,
is dat niet grappig? Je verkettert mij vanwege mijn verlangen,
maar taalt zelf naar het malse vlees

Vlees.

Mij ging het om de liefde.
Het was mijn liefde die veroordeeld werd
en waarom ik nu hier zit, in de duisternis.

Met Gaveston is mijn zon verdwenen,
ik zwalk zonder richting, zonder zwaartekracht,
in eeuwigheid uiteengerukt in het zwarte gat.

De liefde tussen Gaveston en mij
was een vonkje licht dat probeerde
aan het zwarte gat te ontsnappen.

Aan de wetten der natuur,
aan de dogma's van de kerk.

Tevergeefs. Ja. Dat lag al vast.
Al bij wie ik warmte zocht is weg.
Toch was de poging alle moeite waard.

En nu?

Wat kan ik nog.

Wat kan een koning zonder macht,
een mens zonder liefde?

Ik kan mijn strot schor schreeuwen om wraak,
maar het zal Mortimer niet raken,
net zomin als Isabel. Mijn schaduw
kan ze geen zwaard het hart in drukken.

Wat ben ik nog dan koning in naam?

De kroon op mijn hoofd is niets meer dan karton.

Wat moet ik er nog mee.

Ik smijt hem af – ik zal sterven als een mens wacht nee
de verraders belonen voor hun verraad?

Lik mijn dysenterische aarsgat!

Zolang er nog adem in mijn lijf zit,
blijf ik koning, nee dus, nee, ik weiger,
dus rot op, met heel je kotshoop,
adel christus kerk kut zweer samen wat je wil
zet een sokpop op de troon laat mij
rotten in de cel maar ik zal nooit buigen

5.3

Isabel, met Mortimer. Een soldaat doet een deur open voor prins Edward.

ISABEL   Ah daar ben je jongen!
                      We waren al bang je kwijt te zijn.

PR EDW   Nee
                      nee
                      ik ben hier.

MORTIMER   Blijf je een beetje in de buurt?

ISABEL   We moeten even met je praten.

PR EDW   Nee.

MORTIMER   Je bent al een grote jongen toch,
                      gedraag je dan ook zo.

PR EDW   Nee!

MORTIMER   Jezus.

ISABEL   Het gaat over je vader.

PR EDW   Wat is er met hem?

MORTIMER   We moeten de juiste procedures volgen,
                      zodat ons niet verweten wordt
                      niet te handelen naar eer, wet en geweten.

ISABEL   Gezien je leeftijd en je onervarenheid
                      met macht, en alles wat daarbij komt kijken,
                      lijkt het mij wijs /

MORTIMER   / ons /

ISABEL   / ons wijs, een voogd, naast mij natuurlijk,
                      aan te wijzen:

PR EDW   Ik heb al een vader.

ISABEL   Mortimer.

PR EDW   Nee.

MORTIMER   Ik doe het graag, jongen.

PR EDW   Heb ik hier ook iets in te zeggen?

MORTIMER   Hou je mond
                      als de volwassenen praten.

PR EDW   Zolang mijn vader leeft
                      is hij net zo goed mijn koning
                      als die van jullie.

MORTIMER   Wat betreft het probleem
van je arme, gevallen vader,
dat om een oplossing schreeuwt,
dat ligt buiten onze macht.

Helaas.

ISABEL   Zijn lot ligt bij de raad van edelen
en bij het parlement,
zoals voorgeschreven door de wet.

MORTIMER   Wij volgen de wet.

PR EDW   Mijn vader is de wet.

ISABEL   Je vader, lieverd, hoe zeg ik dat,
we zitten momenteel een beetje
in een machtsvacuüm.

PR EDW   Waar is hij?

MORTIMER   Stil jong!

ISABEL   Mortimer, je bent zijn voogd, niet zijn baasje.

MORTIMER   Je vader zit in een vochtige kerker
jouw toekomst te overdenken.

PR EDW   Laat hem gaan.

ISABEL   Later, misschien,
als het politiek opportuun is.

MORTIMER   Als je meewerkt valt er misschien
iets van een pardon te verzinnen,
met de tijd.

PR EDW   Meewerkt aan wat?

MORTIMER   Aan jouw kroning.
Hij is niet de scherpste, of wel?

ISABEL   Dit is een lastige fase.

MORTIMER   Hij is uit de kluiten gewassen, ja,
maar mentaal een beetje achtergebleven of wat?

PR EDW   Heeft mijn vader
dan afstand van de kroon gedaan?

ISABEL   Het zou de situatie wel eenvoudiger maken.

MORTIMER   Voor jou.

ISABEL   Maar uiteindelijk is het een formaliteit.

PR EDW   Ik wil geen koning zijn.

ISABEL   Het gaat niet om verlangen jongen,
                         het gaat om eer, plicht en geweten.

                         Dit is hoe je vader het zou willen.

PR EDW   Dat mag hij me dan zelf vertellen.

ISABEL   Lieverd...

PR EDW   Is hij dood?

MORTIMER   Nog niet.

PR EDW   Nóg niet?

ISABEL   Nog láng niet, schatje.

PR EDW   Durf je dat te zweren?

MORTIMER   Dit schiet niet op,
                         jij gaat nu luisteren
                         of ik leer je luisteren.

PR EDW   Nee.

MORTIMER   Kom jong, mee.

PR EDW   Au je doet me pijn.

ISABEL   Dat is niet zijn bedoeling.

MORTIMER   Net zijn vader, zo koppig.

ISABEL   Toch?

PR EDW   Au!

Mortimer sleept prins Edward mee. Een soldaat houdt de deur voor ze open.

PR EDW   Au! Au! Au!

Isabel kijkt ze na.

PR EDW   Mama, hij doet me pijn!

5.4

Edward, gevangen.

EDWARD   Hallo? Wie is daar?
Het is te donker, ik kan je niet zien,
of ik ben blindgeraakt, dat kan,
de honger is een vuist die al mijn functies dicht knijpt,
ik drink niks dan de druppels pis
die langs de celwand druipen,
ze hebben mij in de beerput opgesloten,
kan je dat geloven, de koning niks beter
dan een brok uitgescheten vlees

hier scheidt Mortimer genoeg in,
of is dit door mijn vrouw bedacht?

Breek mijn ribben open,
scheur mijn hart mijn borstkas uit
en geef het, kloppend nog, aan Isabel.
Daar heeft ze mijn leven lang al naar verlangd.

Sorry, ik zit hier maar te wauwelen,
ben jij een vriend? Breng je me schoon water,
om de korst van mijn ontlasting
mijn billen af te wassen. Om mijn keel te smeren?

Wie ben je?

Je blijft stil. Durf je niet spreken, of kan je niet?
Je keel dichtgesnoerd om mijn lot.
Ik snap het. Ik wek deernis. Het is goed.
Je hoeft niets te zeggen jongen, ja,
jij bent het toch? Mijn lieve zoon.

Ik zou je willen zeggen dat het me spijt,
maar ik wil je niet beliegen. Mijn liefde
heeft mij tot hier geleid, berouw
staat me niet. Ik was geen goede vader.
Ik zal je niet beledigen met een excuus.

Toch spijt het me.

Ik ben bang dat je te zacht bent. Net als ik.
Een lam omringd door wolven. Zodra
Mortimer je de kroon op het hoofd drukt
ben jij een trekpop in zijn handen.

En die van je moeder.

Ik had hen eerder al veel eerder al
de tong uit moeten snijden,

ze moeten wurgen met hun eigen ingewand,
ik was niet sterk genoeg. Jij wel?

Nee. Nee! Wat wens ik je? Om hard te zijn?
Een pantser tegen de wereld? Nee!
Verberg je niet onder een schild van haat.
Misschien was dat mijn fout, uiteindelijk,
niet dat ik te zacht was, maar niet zacht genoeg.

Oh lieve jongen, wees niet hard maar vol van liefde,
voor iedereen, dat is de ware kracht, zo kan je deze wereld,
deze harde wereld zélf verzachten. Een zachte wereld,
ja, eentje waarop ik zelfs welkom was geweest.

Want wat heeft het allemaal voor zin
wanneer je ziel verhardt?

Je bent niet te zacht, mijn jongen.
Je kan niet zacht genoeg zijn.

Oh mijn allerliefste zoon, toen jij geboren werd,
het enige goede wat ik je moeder ooit zag doen,
zie daar ga ik weer, zo hard, zo hard,
voor mij is er geen hoop meer wel voor jou, want jij,
je krijste niet, maar zong, je zong, zo mooi,
dat moet genoeg zijn je van je moeder te ontdoen,
van alle valse adel die op je nek aast

Neem dan mijn kroon, hij is van jou.

Nee. Wacht. Het ontbreekt je aan de jaren,
Mortimer zal jou regeren, jij zal kwijnen,
gevangen in je kroon, nee, nee ik hou hem op,
ik zal je zorgen nog wat langer voor je dragen,
zolang ik adem heb, zal jij nog leven.

Maar hoe lang kan ik door te weigeren
de loop van de geschiedenis weerhouden?

Blinde bange man die niet kan accepteren dat zijn tijd voorbij is,
vasthoudt aan een macht die hij niet langer meer bezit,
oh jongen, ze zullen je lieve jongensnekje,
zodra je weigert ze te volgen laten knappen,
krak, kunnen ze dit martelwerktuig
dan niet direct op het hoofd van verrader Mortimer drukken,
zo hard dat de rand zijn schedel splijt?

Dus wacht, laat mij nog maar even koning zijn, voor jou,
in elk geval tot de zon onder gaat, tot
licht en warmte plaatsmaken voor duistere kou,
wat heb ik gedaan dit lot te moeten dragen, nee nee nee,
ik weiger, ze zullen de kroon van mijn schedel moeten wrikken,

ze zullen moeten wachten tot ik dood ben,
ik hang, voor jou jongen, aan dit kloteleven vast,
mijn hartslag is mijn wraak al zijn mijn woorden weerloos
waardeloos ze razen zinloos, maar ik geef niet op,
als ze mijn kroon willen zullen ze me uit het leven moeten helpen,
het goud druipend van mijn bloed, het ding, vervloekt,
zal stinken naar mijn stront, mijn rot, oh jongen

ben je daar nog

zoon?

laat me hier niet
alleen

5.5

- MORTIMER Hij is koppig.
- ISABEL Of jij bent niet doortastend genoeg.
- MORTIMER Hij klampt zich vast aan deze laatste splinter.
- ISABEL Geen beest is gevaarlijker dan dat in doodsstrijd.
- MORTIMER Edward heeft niemand meer.
- ISABEL Zolang hij leeft zijn wij niet veilig.
- MORTIMER Wat wil je dat ik doe?
- ISABEL Wat nodig is.
- MORTIMER Zelfs /
- ISABEL Ik zeg alleen dat ik pas rust heb
als die ouwe slang in zijn graf ligt te verpappen.
- MORTIMER We moeten voorzichtig zijn,
de massa hier is wispelturig,
ik hoor het morren van het volk
steeds vaker in het voordeel van die ouwe,
als de stemming omslaat
verandert hij van gevallen tiran in vereerde martelaar,
en is wie hem om hals brengt /
- ISABEL / sst /
- MORTIMER / geen held maar volksvijand.
En als die jongen smerig spel vermoed
dan zal hij broeden op zijn wrok
tot hij meerderjarig wordt.
- ISABEL Ik wist niet dat jij laf was.
- MORTIMER Vraag jij me nu om hem te /
- ISABEL Ik vraag je niks.
- MORTIMER Wat zeg je dan?
- ISABEL Ik zeg alleen

Hoe sneller we mijn zoon
tot wettige koning kronen,
hoe eerder onze adem vrij is.
- MORTIMER Juist.
Ik zal doen wat nodig is.
- ISABEL Ademen.
Ik zou heel graag weer vrij willen ademen.

5.6

De cel van Edward. Zwijgende moordenaars.

EDWARD   Wie is daar?
Kom je mij licht brengen?

Troost?

Of de dood.

Drie woorden voor hetzelfde.
Het is goed.
Gaveston.

Ben jij dat?

Ik heb je gemist.

Kom wat dichterbij
mijn ogen
ze zijn...

Wat hoor ik,
huil je?

Het hoeft niet,
deze beproeving is bijna voorbij,
wees gelukkig,
ik kom naar je toe.

Vreemd, ik weet dat je er bent,
maar als ik mijn ogen opensper
zie ik
een alverslindend niets.

Kom jij me halen, Gaveston?
Kom jij me de rust brengen
door me het leven uit te snijden?

Oh, ik dacht dat ik opgelucht zou zijn,
maar ik ben bang, alles rilt
van wat er van mijn lichaam over is,
nog altijd bang, na al die tijd,
wat zou mij nog angst aan moeten jagen?

Wacht, ik doe mijn kroon op,
ik zal sterven als een koning,
waar is dat ding? Heb jij mijn kroon gezien?

Weg. Ook al weg. Alles verdwijnt.
Ach. Het is tijd.
Het maakt niks meer uit.

Ik zal sterven als
een man

dat is alles.

Tranen, toch.

Nu het afscheid komt,
wil het verdriet me tegenhouden.

Vreemd hoe pijn bestaat
die zich juist
aan het leven tracht te hechten.

Ik dacht dat ik geen tranen over had.

Nu wil ik gaan.

Jij.
Wie ben jij?

Gaveston?

Help me over te steken,
Gaveston,
het is tijd.

Er is al
zoveel tijd
vermorst.

Ik wacht hier
Gaveston
op ontferming.

Gaveston op. Hij kust de koning. De koning sterft.

*→ Dit moment, dat Gaveston opkomt, dat ze kussen,
kan ook verplaatst worden naar het einde
en het slotbeeld van de voorstelling worden.*

5.7

Mortimer en Isabel, de kroning van Edward III.

MORTIMER   Het is volbracht.

ISABEL   Oh...

MORTIMER   Je klinkt bedroefd?

ISABEL   Mag ik?

MORTIMER   Ik dacht /

ISABEL   / dit is niet hoe ik me
                  ons einde had voorgesteld.

MORTIMER   Dit is geen einde.

ISABEL   Nee?

MORTIMER   Kijk vooruit.

ISABEL   De toekomst.

MORTIMER   Alles komt nu samen,
                  ik heers /

ISABEL   naast mij /

MORTIMER   / naast jou,
                  regeer over de prins als zijn regent,
                  en zo ook over volk en adel
                  die buigen en kruipen voor mij /

ISABEL   / voor ons /

MORTIMER   / voor ons. Ik ben in alles dan in naam
                  de koning. Mijn wil beschikt.

Isabel schraapt haar keel.

MORTIMER   Onze wil beschikt.

Hij kijkt naar Isabel.

MORTIMER   Zolang ze ons vrezen
                  spreken ze niet tegen.

                  Onze wil geschiedt.

                  Wij hebben lang genoeg gewacht,
                  vandaag dus, mijn lieve Isabel,
                  omdat wij het willen,
                  kronen wij je zoon tot koning.

ISABEL   Het is zover.

MORTIMER   De koning is dood.

ISABEL Leve de koning.

MORTIMER Lang leve koning Edward!

Prins Edward, nu Edward III, op, ongemakkelijk. Gevolgd door soldaten.

MORTIMER Lang leve de koning!

EDW III Die kroon zit niet lekker.

ISABEL Ach lieverd ik ben zo trots op je!

EDW III Hij is te zwaar.

MORTIMER Zal ik hem voor je dragen?

EDW III Nee.

ISABEL Heel goed.
Grote jongen.

EDW III Nu ben ik koning.

ISABEL Edward de Derde.

MORTIMER Gefeliciteerd.

EDW III Goed.
Laat dan nu mijn vader vrij.

ISABEL Ach lieverd...

MORTIMER Zo werkt dat niet.

ISABEL Hij moet zijn straf uitzitten.

EDW III Op wiens gezag?

MORTIMER Op het mijne.

EDW III Ik beveel de vrijlating van mijn vader.

MORTIMER Ja jongen dat is allemaal heel schattig,
maar laat dat maar aan de grote mensen over,
ga jij maar naar je kamer,
met je kroon spelen.

EDW III De koning geeft een bevel.

MORTIMER De regent neemt er notie van
en gaat over tot de orde van de dag.

EDW III De koning vetoet
en spreekt zijn vader vrij.

MORTIMER Hij is de vijand, jongen,
hij komt nooit meer vrij.

EDW III Maar /

MORTIMER Hierin heb ik het laatste woord.

EDW III Mama, zeg jij dan wat.

ISABEL Er valt niets meer te zeggen.

EDW III Mama!

ISABEL Hou je waardig jongen,
je bent nu koning.

EDW III Koning ja, zonder snipper macht,
goed, als ik niet kan bevelen,
laat mij dan smeken. Mortimer,
gun mijn vader gratie, alstublieft,
ik zal u dankbaar zijn, en blijven,
ook als ik niet meer minderjarig ben,
en mijn woord tot wet verhardt.

MORTIMER Ik doe dit voor jou, jong,
voor volk en vaderland.

EDW III Laat me hem dan bezoeken.

ISABEL Lieverd.

MORTIMER Nee.

EDW III Mortimer, ik geef je een laatste kans.

MORTIMER De jongen geeft mij een laatste kans!

Kind, je kan je vader niet bezoeken.
Of je moet afdalen tot diep diep in de hel.

EDW III Hij is dood.

ISABEL Wat!

MORTIMER Hij is dood, ja.
Hij heeft zijn straf
eindelijk ontvangen.

EDW III Op wiens bevel.

MORTIMER Op het mijne.

ISABEL Mortimer!

EDW III Je bekent?

MORTIMER En wat dan nog?
Wie staat er nog boven mij?
Ik ben nu te machtig
voor de wraak of razernij
van wie dan ook.

EDW III   Hoe veilig ben ik zelf nog mama,
wanneer mijn voogd mijn vader vermoord?

ISABEL   Hij deed het voor jou.

EDW III   Jij wist hiervan?

MORTIMER   Op een dag zul je het begrijpen.

EDW III   Ik begrijp het heel goed.

ISABEL   Maak je maar geen zorgen,
jongen, het komt allemaal goed.

EDW III   Ik maak me geen zorgen.

ISABEL   Heel goed.

EDW III   Arresteer hem.

MORTIMER   Hahaha, wat?

De soldaten pakken hun wapen.

MORTIMER   Wat?

EDW III   Jij staat onder arrest.

MORTIMER   Op wiens gezag?

EDW III   Dat van de koning.

MORTIMER   Koning melkmuil!

EDW III   Je dood is al bevolen,
met overweldigende meerderheid
en steun van parlement, leger, volk en vrije adel.

MORTIMER   Je bent druk geweest.

ISABEL   Wat heb je gedaan jongen?

MORTIMER   Ik vreet je op.

EDW III   Denk niet dat welk woord je dan ook uit je strot wringt
mij een seconde angst aanjaagt. Jouw tijd is voorbij.

De soldaten grijpen Mortimer.

MORTIMER   Pas maar op.
Nu stijg jij de hoogte in,
maar het draait,
snap je,
het is een rad,
er komt een punt dat je niet hoger kan
en in de diepte stort.

EDW III   Jouw hoofd, de ogen uitgestoken,
                      zal het altaarstuk op mijn vaders uitvaart zijn.

MORTIMER   Nu is het mijn beurt,
                      maar die van jou volgt vanzelf.

EDW III   Heel de wereld zal getuige van jouw schuld zijn,
                      die mijn vader in zijn veel te vroege graf joeg.

MORTIMER   Isabel.

EDW III   Vierendeel hem.

MORTIMER   Zeg wat.

EDW III   Voer zijn ogen en zijn lichaam aan de ratten.

MORTIMER   Isabel!

EDW III   Breng zijn hoofd hier terug bij mij.

De soldaten voeren Mortimer af.

ISABEL   Wat vreselijk.

EDW III   Ja mama.

ISABEL   Ik had geen idee.

EDW III   Nee.

ISABEL   Dat iemand zo dichtbij,
                      tot zoiets vreselijks in staat is.

EDW III   Vreselijk.

ISABEL   Mijn vertrouwen in de mens
                      is volledig uit elkaar gespat.

EDW III   Ik weet hoe dat voelt.

ISABEL   Ach jongen.
                      Vanaf nu is het alleen nog jij en ik.

                      Hé, heee,
                      traantjes?

                      Ik ben er toch,
                      ach, kom maar,
                      kom hier lieverd,
                      alles komt goed.

Isabel omarmt Edward III.

Een soldaat komt terug.

Edward III maakt zich los van Isabel.

EDW III   Voer haar weg.

ISABEL   Wacht.
                      Nee.

EDW III   Mama, je bent gearresteerd
                      wegens medeplichtigheid op moord
                      en in afwachting van je proces
                      word je opgesloten in de Tower.

ISABEL   Wat? Nee.

EDW III   Mocht je schuldig worden bevonden,
                      en ik vrees ervoor,
                      denk dan niet dat je zoon genade kent.

ISABEL   Lieverd...

EDW III   Voer haar weg,
                      voor de tranen me verstikken.

Isabel wordt afgevoerd.

ISABEL   Ik ben je moeder.

EDW III   En ik hou van je.

ISABEL   Jongen...

EDW III   Weg nu, mama.

ISABEL   Jongen.

EDW III   Weg.

Isabel afgevoerd.

Edward III is even helemaal alleen.

Dan komt een andere soldaat op met het hoofd van Mortimer, het bloedt nog uit zijn oogkassen.

Edward neemt het hoofd aan. De soldaat gaat af.

EDWIII   een zoon die in de voetsporen van zijn vader treedt
                      zal op een dag onvermijdelijk
                      van dat spoor afwijken

                      simpelweg omdat de voetstappen van zijn vader ophouden
                      en het pad dat hij was ingewandeld
                      dood liep

                      ik neem het je niet kwalijk vader
                      papa
                      een mens wordt gevormd door zijn wereld
                      en jouw wereld hing
                      als jij
                      in scheuren en in rafels

voor wie is aangetast
is het moeilijk
liefde van geweld te scheiden

het beest in ons
dat wij moeten doden
heet niet liefde

geef mij de kracht
haar te onderscheiden van geweld

Edward staat alleen met het bloedende hoofd in handen.

Hij kijkt naar voren.

Hij ademt in.

Einde.